

«Хто правду чинить - іде до світла»
(від Івана 3,21)

ЖЕТЯ

ПРАСОЛЯК

6/193 червень 2023

ЛЬВІВСЬКА АРХИЄПАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

У Львові з'явилася вулиця Патріарха Любомира Гузара

Відтепер у Львові є вулиця, яка нагадуватиме про Блаженнішого Патріарха Любомира Гузара, величі якого ми ще не досягнули. Проте багатьом із нас пощастило чути цього духовного мужа, бути знайомим із ним, вчитися його мудрості. Відкриття вулиці Патріарха Любомира Гузара приурочили до шостих роковин його відходу до Господа.

– Очілництво Любомира Гузара припало на нелегкі часи виходу Церкви з підпілля та переслідувань з боку радянської влади. Блаженніший Любомир переніс осідок УГКЦ зі Львова до Києва, чим засвідчив, що це Церква всього українського народу. Його вислів «Бути людиною» облетів увесь світ. Пам'ятаймо, наскільки важливо бути людиною, – зазначив на початку заходу синкел у справах монашества Львівської архієпархії отець Юстин Бойко.

Розпочалася подія, яку благословив Архієпископ і Митрополит Львівський Ігор, виконанням Державного славню та спільним молебнем.

В урочистості взяло участь духовенство Львівської архієпархії, представники міської та обласної влади, громадські діячі та мешканці цієї вулиці.

З вітальним словом до присутніх звернувся владика Ігор, підкресливши: «Дякую, що зібралися, щоб ознаменувати вулицю Патріарха Любомира Гузара. Більшість із присутніх знають та пам'ятають його. Це не лише релігійний, а й культурний, громадський та політичний діяч. Ця вулиця залишиться як пам'ятка про те, що Блаженніший Любомир любив свій народ, жив та старався для нього. Він залишив після себе велику духовну спадщину, вислови, думки. Згодом все це з'явиться, і ми

матимемо можливість доступитися, надихнутися та почерпнути його мудрості. Пам'ятаймо про цю особу і жертвоне служіння. Патріарх Любомир не залишився за кордоном, а повернувся сюди, бо любив свою землю, народ і Церкву».

Під час урочистості у виконанні квінтету Гарнізонного храму святих Петра і Павла прозвучала улюблена пісня Блаженнішого Любомира «Батьку мій, лебедю білий».

Про вагомий значимість такої події зазначив перший заступник начальника Львівської ОВА Андрій Годик: «Ми вшановуємо пам'ять людини великої духом, великої волі, великої віри. Людини, яка своїм життям, вчинками та цінностями стала дороговказом і моральним авторитетом вже не для одного покоління українців. Я щиро переконаний: ця подія – не про минуле, а про майбутнє. Адже починання, які започаткував Блаженніший Любомир, продовжать наступні покоління українців. Сьогодні живемо в доволі складний час: війна, страждання, подекуди зневіра. Та, як сказав Патріарх Любомир: ми не можемо і не маємо права втрачати надію на кращі часи. «Відкиньте зневіру, та беріться до роботи». Ця настанова і праця кожного з нас на своєму місці. Підтримка воїнів, щира молитва, добрі справи є найкращою подякою і вшануванням пам'яті Любомира Гузара, який довгі роки трудився на благо української держави, українців і української Церкви».

Завершилася урочистість спільним виконанням молитви за Україну «Боже великий, єдиний».

Пресслужба Львівської Архієпархії УГКЦ

У Пустомитах при церкві успішно діє дитячий простір «Ангелятко»

Запрошуємо до перегляду першого відео з реалізації проекту Центру гідності дитини УКУ, де 10 парафій пройшли навчання, отримали фінансову підтримку та втілили її на облаштування просторів, дружніх до дітей.

Майстерня «Церква дружна до дитини» з парафіяльними командами проходила в Українському католицькому університеті наприкінці 2022 року. З березня по травень вони реалізовували свої ідеї. За цей час при храмі Успення Пресвятої Богородиці в м. Пустомити вдалося урізноманітнити та зробити дитяче дозвілля у християнському просторі «Ангелятко» цікавішим та більш наповненим. Там постійно займаються дошкільнята, проходять майстер-класи, ігри, квести.

«Для мене вже віддавна було важливим, щоб парафія була наповнена працею з дітьми, для дітей та для їхніх родин, для батьків. Ми вже більше як рік, дякувати Богу, працюємо над тим, щоби при парафії виховувати та формувати наших дітей. Цей наш дитячий простір «Ангелятко» є також і соціальним проектом, оскільки в ньому виховуються діти, чиї батьки зараз на фронті, і вони тут перебувають безплатно. А є частина наших дітей, котрі є нашими парафіянами, і нам дуже залежить, щоб вони мали, окрім різного загального розвитку, ще й християнське виховання», – розповідає отець Юрій Чудяк, парох храму Успення Пресвятої Богородиці м. Пустомити.

Церква повинна дбати про майбутнє, передавати віру дітям в доступній та зрозумілій формі, переконана команда парафії. В храмі Успення Пресвятої Богородиці продовжують реалізовувати проект. У найближчих планах – створення парафіяльної «Школи дозвілля», де будуть ділитись досвідом із дитячими закладами та парафіяльними громадами. Також планують залучати кошти громади, організувати ярмарки творчих виробів дітей.

Преслужба Львівської Архиепархії УГКЦ

Священниче рукоположення Ярослава Левка

«Сьогодні ми стаємо свідками та учасниками священничого рукоположення нашого співбрата Ярослава. Він прагне у священстві писати свою історію наслідування Ісуса Христа. Священство не є легкою прогулянкою; це служіння, а передусім – шлях до вічності. Для священника важливо бути близьким приятелем Ісуса Христа, плекати з Ним глибокі відносини. Зрештою, це є завдання та привілей кожної людини!» – на цьому наголосив єпископ-помічник Львівської архієпархії владика Володимир під час Божественної Літургії 13 травня в Архикафедральному соборі святого Юра, у якій відбулося священниче рукоположення Ярослава Левка.

По завершенні богослуження владика Володимир наголосив, що сьогодні найперше є день вдячності Богові за дар життя і покликання отця Ярослава. Відтак подякував батькам, рідним, семінарії та парафії Успіння в Пустомитах за те, що товаришували о. Ярославу на дорозі священничого покликання. «Будь братом Івана Богослова і близьким родичем Ісуса Христа», – побажав архиєрей.

«Сьогодні як ніколи розумію слова Святого Письма: Ти утаїв це від премудрих та розумних і відкрив те дітям» (Лк. 10, 21). Дякую Богові, що Він дозволив бути його священником. Обіцяю, що буду, можливо, недосконалим, але все ж інструментом у руках Господніх», – сказав у подячному слові о. Ярослав Левко. Насамкінець новосвячений ієрей уділив усім приміщійне благословення.

Преслужба Львівської Архиепархії УГКЦ

Священниче рукоположення студентського капелана Віталія Карамана

У неділю, 7 травня, під час Божественної Літургії у храмі св. свящ. Олексія Заричького єпископ-помічник Львівської архієпархії владика Володимир звершив священниче рукоположення Віталія Карамана для служіння у Центрі студентського капеланства архієпархії.

«Стаємо свідками та учасниками священничого рукоположення нашого співбрата Віталія. Священник має різні завдання, служіння. Важливим завданням священника є бути сучасним «ангелом». Це означає нести людям вістку про Воскреслого Христа, вселяти оптимізм, віру у вічне життя. Священник звершує святі таїнства. Вони є немов би сучасною купіллю, води якої обмивають та зцілюють рани на тілі нашого народу, покаліченого війною», – зазначив під час проповіді архиєрей.

«Всюди, де я був, я був у спільнотах. І сьогодні тут ми також зібрані великою спільнотою, яка є частинками інших спільнот мого життя. Дякую Богові за те, що Він своєю любов'ю творить спільноту. Радію, що ми тут, і вірю, що надалі, там, де ми будемо, буде також спільнота. Головне – триматися Бога, тоді Він обдарує нас Своєю добротою», – відзначив у подячному слові о. Віталій Караман.

Преслужба Львівської Архиепархії УГКЦ

Інститут постійної формації духовенства мав зустріч із о.-доктором Рафаїлом Турконяком

Для священників Львівської архієпархії УГКЦ відбулася зустріч із професором Острозької академії, доктором літургійних наук і богослов'я, лауреатом Шевченківської премії ієромонахом Студійського уставу Рафаїлом Турконяком. Під час зустрічі священники мали нагоду дізнатися про «Скритий скарб української науки XVI ст. Генеза праці над Острозькою біблією».

Захід відбувався у межах діяльності Інституту постійної формації духовенства Львівської архієпархії. Священнослужителі зустрічалися у приміщенні Львівської духовної семінарії Святого Духа.

Преслужба Львівської Архиепархії УГКЦ

Освячено другий автомобіль швидкої допомоги для «Шпиталю Шептицького»

15 травня владика Володимир, єпископ-помічник Львівської архієпархії, звершив чин освячення другого автомобіля швидкої допомоги для «Шпиталю Шептицького», подарованого парафією Святого Володимира з Ганновера (Німеччина) з благословення і за підтримки пароха отця Романа Максимціва.

Автомобіль, наповнений різними медичними приладами та медикаментами, привезла до України дружина пароха п. Марія Максимців. Передачу машини супроводжувала делегація німецьких лікарів, які розвивають співпрацю зі «Шпиталем Шептицького» у Львові.

У подячному слові владика Володимир привітав гостей на території «Шпиталю», відтак подякував благодійникам з Німеччини за всі прояви солідарності, а також наголосив, що автомобіль швидкої буде зцілювати не лише фізичні рани людей, а й залишиться постійною згадкою про солідарність і підтримку Німеччини для України, що, за його словами, є великою моральною підтримкою, ба більше – свідченням про те, що українці не залишаються один на один з трагедією війни.

Також владика Володимир подякував представникам парафії з Ганноверу за докладені зусилля в організації допомоги для України: «Дякую, що допомагає зцілювати наші рани. Дякую, за кожен знак солідарності».

Важливо зазначити, що передана «швидка» повністю готова для використання. В автомобіль вмонтовано всі прилади, які необхідні для повноцінного функціонування карети швидкої допомоги.

Пресслужба Львівської Архієпархії УГКЦ

Владика Володимир до спортсменів: «Молодечий запал і досвід, здобутий літами, разом можуть дати добрий результат»

10 травня за участі владика Володимира та міністра молоді та спорту України Вадима Гутцайта відбулося розширене засідання відділення НОК України у Львівській області та Олімпійської ради Львівщини.

У своєму вітальному слові владика Володимир поставив у приклад двох учнів Христа Петра й Івана, які бігли разом на зустріч Воскреслому Христу. «Дорога спортивна родино, є таке прислів'я: якщо є дім, то прийдуть і люди. Ми сьогодні є в домі спорту чи у спорті як вдома. Тут зібралися різні покоління: старші та молодші. Великодній ранок нам нагадує, як до порожнього гробу бігли два учні, старший і молодший: Петро й Іван. Звичайно, що Іван прибіг швидше, але він зачекав на до-свідченого Петра. Тут переплітається молодечий запал і досвід, здобутий літами. Тому разом можемо багато чого зробити», – зазначив єпископ-помічник Львівської архієпархії.

Відтак, як повідомляють організатори, відбулося вшанування найкращих спортсменів Львівщини за підсумками січня-квітня 2023 року та їхніх тренерів.

Пресслужба Львівської Архієпархії УГКЦ

Чергові деканальні збори Львівської архієпархії

15 травня в курії Львівської архієпархії відбулися чергові деканальні збори протопресвітерів, які очолив протосинкел, єпископ-помічник Львівської архієпархії Преосвященний Володимир.

Зустріч деканів розпочалася спільною молитвою. Далі священнослужителі обговорили низку важливих питань, зокрема, декаду місійності. Також їм повідомили про необхідність отримати нове миро 2023 року. Особливу увагу приділили новій зустрічі на інституті постійної формації і розповсюдили інформаційні плакати про передподружжя науки при єпархії.

Під час деканальних зборів вручили й декрети іменування протопресвітерів: о. Сергій Швагла – Залізничний деканат; о. Іван Колодій – Сихівський деканат; о. Ярослав Котлінський – Звенигородський деканат; о. Андрій Лукачик – Глинянський деканат; о. Василь Урбанович – Новояворівський деканат; о. Ярослав Заричанський – Краковецький деканат.

Пресслужба Львівської Архієпархії УГКЦ

Митрополит Ігор побував із душпастирським візитом у Гамаліївці

20 травня на парафії Святого Миколая, що в селі Гамаліївка Мурованської сільської громади, Архієпископ і Митрополит Львівський Ігор, на запрошення пароха храму отця Романа Яцика, звершив Архирейську Літургію, щоб вшанувати та прославляти отця Миколая Чудотворця, моці якого віднині будуть зберігатися в цьому храмі.

У своїй проповіді владика Ігор зазначив: «Ми зібралися на прохання отця Романа Яцика, щоби спільно помолитися, вшанувати та прославляти отця Миколая Чудотворця, моці якого залишаються в цьому храмі. Святий Миколай знаний у нашому народі як великий святитель, що радо відгукується на прохання вірних. Нині в нашому краю ведеться війна, ворог підступно напав на Україну, і ті, що прикидалися миротворцями, хто на весь світ заявляв, що не воюють, показалися фашистами, вбивцями, лютими злочинцями, нелюдами в людському тілі... Звичайно, що Господь усе вимірить по справедливості, бо ніхто не уникне Його правого суду. Так, ми б уже бажали бачити кінець вбивцям, їхню ганьбу та покарання, але у Бога безконечна вічність: для вбивць і злочинців – незмінне терпіння та великі муки! Просімо святого Миколая, щоб він заступався перед Господом за наш народ, нашу землю та цілий наш край. Прибігаймо до нього з проханням, щоб він виблагав у Небесного Батька закінчення війни та припинення вбивств, що спонукані ворогом».

Архієпископ вручив отцеві Романові подячну грамоту; натомість священник подякував владіці Ігореві та присутнім священникам за духовний супровід і підтримку, а парафіянам храму – за їхню готовність допомагати й ентузіазм.

Наприкінці Божественної Літургії архієпископ пригадав про щовівторковий піст задля підтримки наших воїнів і перемогу над ворогом і закликав усіх, хто як може, постом і молитвою підтримати духовний фронт. На завершення відбулося водосвяття на подвір'ї храму та окроплення вірних.

Пресслужба Львівської Архієпархії УГКЦ

Реколекційний будиночок у Новояворівську став прихистком для вимушено переміщених осіб

Реколекційний будиночок Патріаршої комісії у справах молоді УГКЦ у Новояворівську від початку повномасштабної війни став прихистком для десятків українців, які вимушені були, покинувши рідні домівки, під страхом смерті і ворожої розправи, втікати на захід України.

– Зараз у нас мешкає 84 вимушено переміщених осіб із Донеччини, Луганщини, Миколаївщини, Херсонщини, Запоріжжя. Від березня до червня минулого року тут були також мешканці з Києва та Київщини, Чернігівщини. Ми стараємося забезпечити необхідні умови, щоб люди могли тимчасово перебути тут у відносному спокої та мирі. Однозначно, що в нас набагато спокійніше, аніж у їх рідних містах та селах. На жаль, умови тут не настільки комфортні, як у їхніх домівках, та все ж значно краще, аніж у спортзалах чи школах, де в перші дні вони вимушені були тулитися, – пояснив адміністратор реколекційного будиночку Орест Андрійчук.

Усі мешканці отримують соціальну допомогу від держави. Пів року від початку вимушеного переселення також їм видавали гуманітарну допомогу. Сьогодні ж дехто працевлаштувався, хтось продовжує працювати за своїми місцями роботи. Усі діти шкільного віку навчаються в місцевій школі, старші діти – у закладах вищої освіти.

– Прийняли нас дуже добре. Невдовзі вже буде рік, як ми проживаємо тут. Люди дуже приємні. Я – з Краматорська. Вимушена була покинути рідний дім через ворожий напад, постійні обстріли і бомбардування. В мене є двоє внуків, дочка і зять – військові, – розповіла одна з мешканців реколекційного будиночку у Новояворівську.

Люди різного віку шукають собі заняття – хтось підремонує своє старе авто, хтось лагодить кран, щоб не протікав, хтось ділиться думками про майбутнє після нашої перемоги.

– У мене дві дочки і троє внуків. Я приїхав з ними. В одній дочки – дитина-інвалід. Якби не потребували моєї підтримки, не покидав би рідну домівку, – каже ще один мешканець, який вимушений був виїхати з півдня.

Усіх цих людей єднає надія на перемогу, мир і можливість повернутися на свою малу батьківщину.

Підготувала Наталія Павлишин

«Дивенвіт»

Відбулися звітно-виборчі збори Релігійного товариства українців-католиків «Свята Софія» США

21 травня відбулися звітно-виборчі збори Релігійного товариства українців-католиків «Свята Софія» США (ТСС А). Відповідно до статуту товариства, такі засідання відбуваються щоп'ять років з метою підбиття підсумків діяльності ТСС А й обрання дирекції та ексекютиви.

Голова товариства Ірина Іванкович представила детальний звіт за період від 2018 року. За її словами, більша частина його діяльності припала на пандемію коронавірусу та війну в Україні. Адаптуючись до нових викликів, Товариство «Свята Софія» США вело активну діяльність у таких основних напрямках: науково-просвітницький, видавничий, виховний, благодійний, гуманітарний. Товариство активізувало діяльність у громаді, спрямувало її на всі верстви української діаспори: від дітей до людей похилого віку.

Від початку війни в Україні ТСС А надало гуманітарної, медичної і тактичної допомоги на суму понад 55 тисяч доларів (закупівля позашляховиків, квадрокоптерів, тепловізорів, пристроїв нічного бачення, бронезилетів, турнікетів, аптечок тощо) та грошової у розмірі 38 тисяч доларів.

Ірина Іванкович висловила подяку всім членам товариства за підтримку «Святої Софії» США впродовж останніх п'яти років, членам Ради директорів – за навігування діяльності в нелегких політичних, соціальних і фінансових обставинах, Блаженішому Святославу – за молитовний і батьківський провід товариства.

Під час зборів було обрано нову Раду директорів, яка виконуватиме свої обов'язки наступні п'ять років. До її складу ввійшли: о. Марко Семененко, о. Маріян Процик, Микола Рудницький, Олександра Головач, Андрій Живачівський, Юрій Ісаїв, Володимир Базарко (скарбник), Оксана Кобулей (секретар), Альберт Кіпа (заступник голови). Головою переобрано Ірину Іванкович.

Довідка: Релігійне товариство українців-католиків «Свята Софія» США заснував Патріарх Йосиф Сліпий 21 квітня 1974 року з метою збереження його спадщини на поселеннях. Товариство, що є неприбутковою організацією, – власник Музейно-меморіального комплексу «Рідна хата» імені Патріарха Йосифа Сліпого в с. Заздріст на Тернопільщині.

Пресслужба Товариства «Свята Софія» США

Священиків Одеського екзархату відзначили нагородою Президента України

17 травня військового капелана Одеського екзархату о. Руслана Остафія та військово-морського капелана о. Олександра Смеречинського нагороджено відзнаками Президента України «За оборону України». Почесну нагороду священикам вручив виконувач обов'язки голови Одеської обласної державної військової адміністрації Борис Волошенков.

Відзнаку Президента України капелани отримали за надання духовної підтримки військовослужбовцям, систематичну гуманітарну допомогу Збройним силам України і забезпечення медичних установ необхідними речами в часі війни.

За матеріалами пресслужби Одеського екзархату

У новозбудованому храмі в Ковелі відслужили першу Літургію

У неділю, 21 травня, ковельська парафія Блаженного Василя Величковського відсвяткувала особливу подію: цього дня відбулася перша Божественна Літургія у новозбудованому храмі. Як стверджують ковельчани, це перший у світі храм, покровителем якого є блаженний Василь Величковський, котрий свого часу душпастирював у м. Ковелі.

Недільне богослужіння стало виявом подяки Господеві за завершення основних будівельних робіт у храмі. Очевидно, що оздоблення святині триватиме ще довго, але церква вже сьогодні велично сяє своїм куполом посеред мікрорайону Сільмаш.

Недільного ранку, по завершенні Утрени у богослужбовій каплиці, віряни хресним ходом перейшли до нового храму. Посеред церкви відбулося мале водосвяття і храм було окроплено свяченою водою. Після цього почалася урочиста Божественна Літургія, яку очолив о. Богдан Івашук, декан Володимирського протопресвітерства, у співслужінні з о. Іваном Дуткою, адміністратором парафії, та о. Романом Халусом, ЗНІ, ігуменом ковельського монастиря Блаженного Миколая Чарнецького. Чудовим співом звеличив богослужіння парафіяльний хор.

Під час Літургії вірні чисельно приступили до святого Причастя. Особливі молитви лунали за нашу Батьківщину Україну у часі воєнного лихоліття.

Після відправи настоятель о. Іван подякував всесесним отцям-служителям та всім мирянам. Особливі слова подяки лунали жертводавцям і будівничим святині та всім, хто посприяв своїм трудом в організації цієї першої Літургії.

На завершення святкування всі присутні зробили спільну пам'ятну світлину для історії, а опісля частувалися солодощами та приязно спілкувалися одне з одним. Очікується, що богослужіння у новому храмі відтепер будуть відбуватися в усі недільні та святкові дні.

Департамент інформації УГКЦ

УГКЦ передала транспортний засіб для потреб Ірпінського госпіталю

17 травня о. Любомир Яворський, патріарший економ УГКЦ і керівник Патріаршої фундації «Мудра справа», у присутності представників Ірпінського госпіталю та о. Віталія Воеци, військово-медичного капелана Київської архієпархії УГКЦ, здійснив Чин освячення транспортного засобу для їхніх потреб. Його передала для порятунку життя українців українська парафіяльна спільнота з м. Таллінн (Естонія), якою опікується о. Роман Кіх.

Як розповів о. Любомир у коментарі, госпіталь з Ірпеня попередньо звернувся із проханням про пасажирський бусик для того, щоб могли возити своїх пацієнтів. Отець наголосив, що це вже не перша співпраця Патріаршої фундації з Ірпінським госпіталем, адже на сьогодні вже вдалося передати для їхніх потреб два реанімобілі. Із цим проханням медичних працівників команда фундації звернулася до громади в Таллінні, яка радо відгукнулася на запит.

Нагадаємо, що Патріарша фундація «Мудра справа» ще в період пандемії Covid-19 розпочала підтримку медичних закладів медичним обладнанням і спеціалізованим транспортом для порятунку життя людей. Із початком повномасштабної війни російської федерації проти України потреба в підтримці лише зростає. Тож благодійний фонд розпочав об'єднання та залучення парафіяльних спільнот УГКЦ, різних міжнародних благодійних організацій й окремих небайдужих добровольців задля гуманітарної допомоги та соціального служіння. Одним із його напрямів стала підтримка медичних закладів у регіонах, які найбільше постраждали від війни.

Пресслужба Патріаршої фундації «Мудра справа»

Блаженніший Святослав освятив багатofункціональний центр у Зарваниці

У Зарваниці під час 94-ї сесії Архиєрейського Синоду УГКЦ в Україні, яка з 16 по 19 травня 2023 року проходила під проводом Отця і Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава, відбулося освячення багатofункціонального центру. У центрі організуюватимуться вишколи для молоді, Школа молодого лідера, курси для катехитів, реколекції для різних молодіжних організацій, освітян, держслужбовців і спеціалістів інших сфер діяльності, проводитимуться зустрічі з відомими діячами. У майбутньому тут відбуватимуться лекції з аграрного туризму, СГ менеджменту, СГ страхування, відновлювальної енергетики, кооперації й інших сучасних напрямів. Відбуватимуться зустрічі з провідними спеціалістами, які ознайомлюватимуть із новими методами виробництва продукції. Окремо планується організувати реабілітаційні курси для військовослужбовців й учасників бойових дій.

Варто додати, що з нагоди Дня вишиванки єпископи Архиєрейського Синоду, священники Марійського духовного центру та семінаристи Тернопільської вищої духовної семінарії імені Патріарха Йосифа Сліпого долучилися до Всеукраїнської акції й одягли вишиті сорочки, які є особливою ознакою нашої національної ідентичності та об'єднують усіх українців під час випробування.

За матеріалами Марійського духовного сайту «Зарваниця»

Глава УГКЦ закликав світову спільноту засудити підрив Каховської ГЕС, який здійснили окупанти

Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав відреагував на підрив Каховської гідроелектростанції, який росіяни здійснили вночі 6 червня 2023 року.

«Росія продовжує свою геноцидну агресію проти України. Руйнування Каховської ГЕС – ще один воєнний злочин, жадлива екологічна й техногенна катастрофа і гріх проти Бога-Творця, який покликав людину розвивати, а не руйнувати створений Ним світ. Через підрив греблі Каховської ГЕС тисячі людей опинилися у смертельній небезпеці, яка лише зростає. Стрімке зниження рівня води в Каховському водосховищі внаслідок підриву є загрозою для тимчасово окупованої Запорізької АЕС», – йдеться у повідомленні Блаженнішого Святослава, опублікованому у фейсбуку.

Глава УГКЦ закликав до молитви за людей, життя яких опинилося в небезпеці, і за мудрість та відвагу для рятувальних служб, які евакуюють мирне населення.

Блаженніший Святослав звернувся і до світу: «Дякуємо людям доброї волі в усьому світі, які допомагають у ці хвилини рятувати людські життя в Україні. Водночас закликаємо світову спільноту засудити ці терористичні дії російського агресора і належно на них відреагувати».

У зоні підтоплення опинилося близько 80 населених пунктів, з яких триває евакуація, а сама Каховська гідроелектростанція відновленню не підлягає.

Департамент інформації УГКЦ

Глава УГКЦ презентував у Львові книгу «Скажи мені правду»

У Львові презентували український переклад книжки-розмови Блаженнішого Святослава з отцем Паоло Асоланом. Презентація відбулася 31 травня у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

«Скажи мені правду. Діалоги про сенс життя» – це книжка-розмова Блаженнішого Святослава з о. Паоло Асоланом, професором Папського Латеранського університету в Римі. Вперше вона вийшла у світ в Італії 2018 року і мала там великий резонанс, зокрема в інтелектуальному й церковному середовищах. Переклад на українську здійснив Центр італійської мови і культури Львівського національного університету імені Івана Франка спільно зі Секретаріатом Глави УГКЦ у Римі. Книжка вийшла друком у видавництві «Фоліо». Передмову до українського видання написав кардинал П'єтро Паролін, Державний секретар Ватикану, а післямову – Андреа Гальєрдуччі, журналіст і ватиканський оглядач.

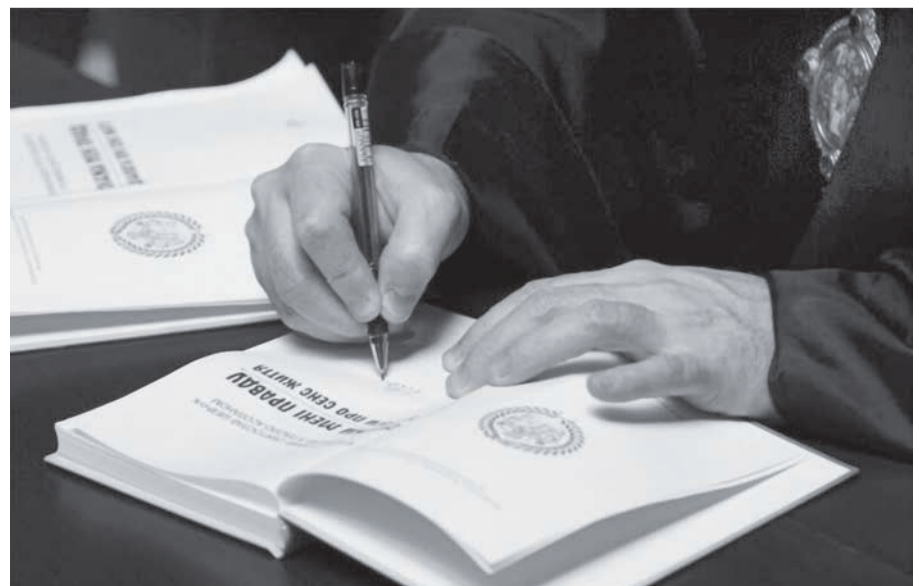
Зустріч із Главою УГКЦ у стінах Львівського університету з нагоди презентації його книжки відбувається не вперше. Попередня була у 2018 році з українським перекладом книжки «Діалог лікує рани» – розмови Блаженнішого із Кшиштофом Томасіком, журналістом і редактором польської Католицької інформаційної агенції.

У презентації взяли участь обоє співавторів, а долучилася до нього університетська спільнота та громадськість Львова. Захід розпочався вшануванням пам'яті всіх, хто віддав життя, захищаючи Україну у війні з росією від Революції Гідності до сьогодні, зокрема викладачів, студентів і випускників Львівського національного університету.

Глава УГКЦ наголосив, що ідеєю автора – о. Паоло Асолана – від початку було те, що Україна має що сказати світу про те, що він втрачає – про сенси людського життя. Ба більше, Україна про ці сенси та цінності свідчить і п'ять років тому, і зараз. І світ починає це чути й розуміти. «Книжка про сенс життя в контексті війни – це, можливо, певна провокація і заклик. Бо ми бачимо сьогодні: якщо людина не знає, в ім'я чого живе, то неспроможна боротися, не може терпіти. Переживши моменти облоги Києва, відвідуючи Бучу, Ірпінь одразу після звільнення, я питав себе: «Боже, чому? Чому це сталося? Який сенс того всього? Який сенс життя і смерті, який так драматично розкриває сьогодні перед нами війна?» – зазначив Блаженніший Святослав.

Про правду і сенси людського життя співрозмовники, як духовні особи та науковці-богослови, говорили, перш за все, у контексті християнської віри, маючи перед собою не лише абстрактні ідеї, а й живий досвід і пережиття. Отець Паоло Асолан сказав, що книжка має багато рівнів, які залежать від пошуків сенсів та істини кожного читача – пошуків, які, за його словами, ніколи не вичерпають себе: «Християнська істина – не абстрактна теорія. Це, передусім, жива особа Господа нашого Ісуса, який воскрес і живе посеред своїх. Тому її можна прийняти, зрозуміти й передати лише в межах цілісного людського досвіду, особистого і спільнотного, конкретного і практичного».

Департамент інформації УГКЦ

Папа Франциск зустрівся з Президентом України

13 травня Папа Франциск прийняв на аудієнції у Ватикані Президента України Володимира Зеленського, який після цього зустрівся з архієпископом Полем Річардом Галлагером, секретарем у справах стосунків Святого Престолу з державами і міжнародними організаціями.

Святіший Отець прийняв гостя в робочому кабінеті при залі Павла VI. Делегацію на площі перед залом зустрів регент префектури Папського дому монсеньор Леонардо Салієнца. «Дякую за цей візит», – сказав Папа, вітаючи Президента України, на що той відповів: «Це велика честь».

Як інформує прес-служба Святого Престолу, розмова Папи Франциска з Володимиром Зеленським завершилася представленням делегації та обміном подарунками. Під час розмови йшлося про гуманітарну та політичну ситуацію в Україні, спричинену війною. Папа запевнив у своїх постійних молитвах, що засвідчують його постійні прилюдні заклики, починаючи від лютого минулого року. Обоє погодилися щодо необхідності й надалі здійснювати гуманітарні зусилля на підтримку населення. Папа підкреслив невідкладність «жестів людяності» щодо найбезпорадніших, невинних жертв війни.

Святіший Отець подарував В.Зеленському бронзову скульптуру оливкової гілки як символ миру, а також спеціальні видання документів понтифікату, між якими – Послання на щорічний Всесвітній день миру та збірка «Енцикліка про мир в Україні», до якої ввійшли всі виступи Папи Франциска на тему війни в Україні, сказані протягом перших дев'яти місяців повномасштабної російської агресії. Президент подарував Святішому Отцеві картину «Втрата, 2022-58» українського митця Олексія Ревіки, присвячену загибелі дітей внаслідок війни, та композицію «Неопалима» Юрія Вакулєнка, що зображує ікону Матері Божої у вогні, вирізьблену на пластині бронжилета.

Зазначимо, що це була друга зустріч Папи Франциска і Володимира Зеленського, який свій перший візит до Ватикану здійснив 8 лютого 2020 року. Після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну Святіший Отець тричі спілкувався з Президентом України по телефону. Перша така розмова відбулася вже 26 лютого 2022 року. Два тижні тому, 27 квітня, Папа Франциск приймав у Ватикані прем'єр-міністра України Дмитра Шмигала.

«Vatican News»

Чоловіки у понад 40 країнах молились вервицю за навернення світу

6 травня чоловіки із понад 40 країн об'єдналися у молитві на вервиці в рамках ініціативи «Всесвітня вервиця чоловіків». Стоячи навколійки перед Дівою Марією, чоловіки просили, щоб в суспільствах знову цінували чоловіків, а також за навернення усього світу.

Генеральний координатор апостоляту «Лицарі Вервиці» у Мексиці пояснив, що, молячись на вервиці, учасники «хочуть давати свідчення не своїми чеснотами, а, вставши на коліна і просячи про заступництво Пресвятої Диви Марії, щоб спричинилась до навернення грішників, наших сімей та усього світу».

Вони також моляться за те, щоб «Христовий мир запанував у наших сім'ях та батьківщинах».

«У світі, де чоловіків не лише критикують з усіх боків – від батька родини до священика – але і нападають на їхню чоловічу сутність, намагаючись фемінізувати чоловіка, ми молимося за те, щоб чоловіків почали знову шанувати у суспільстві», – кажуть організатори.

Чоловіча Вервиця відбулась у понад 40 країнах, включаючи Колумбію, Перу, Венесуелу, Чилі, Пуерто-Ріко, Гватемалу, Панаму, Еквадор, Парагвай, Іспанію, Домініканську Республіку, Кубу, Бразилію, Гондурас, Італію, Хорватію, Австрію, Індонезію, Філіппіни, а також Україну.

«Catholic News Agency»

Близько 5000 українців взяли участь у паломництві до Фатіми

У неділю, 21 травня, до санктуарію Божої Матері в Фатімі (Португалія) з'їхали близько 5000 українців з усіх куточків Португалії та Іспанії на прощу українців із країн Західної Європи. Під час прощі відбулася посвята України під покров Пресвятої Богородиці.

Архиєрейська Божественна Літургія з цієї нагоди відбулася у базиліці Пресвятої Тройці у Фатімі, що є четвертою за величиною у світі та вміщує понад 8500 осіб. Літургію очолив владика Степан Сус, голова Пасторально-міграційного відділу УГКЦ, у співслужінні з координатором Капеланії УГКЦ у Португалії о. Гавриїлом Тимчиком, ЧСВВ, і священиками з Португалії та Іспанії.

Під час Святої Літургії прочани мали змогу приступити до Святої Тайни Сповіді. Понад 1000 осіб приступили до Святого Причастя.

Після Служби Божої відбулася посвята України під Покров Пресвятої Богородиці. Згодом усі охочі відправилися на Хресну дорогу, де спільною молитвою огортали Україну і просили Господа омріяної перемоги та миру на нашій землі. Після Хресної дороги українці помолитися молебень до Пресвятої Богородиці.

На завершення владика Степан уділив прочанам архиєрейське благословення та окропив паломників свяченою водою.

За матеріалами пресслужби УГКЦ у Фатімі

Завершився візит в Україну кардинала Дзуппі, посланця Папи Франциска

6 червня ватиканська прес-служба поширила комюніке Святого Престолу, в якому зазначається, що «кардинал Маттео Дзуппі, посланець Папи Франциска, завершив свій короткий, але насичений візит до Києва, в якому його супроводив службовець з Державного Секретаріату і під час якого він мав можливість помолитися в стародавньому храмі Святої Софії. Наприкінці своєї місії він щиро дякує цивільній владі за проведені зустрічі, зокрема, за зустріч з Президентом Володимиром Зеленським». У повідомленні стверджується, що «результати цих розмов, як також розмов з релігійними представниками, та безпосередній досвід жахливих страждань українського народу, спричинених війною, що триває, будуть передані Святішому Отцеві та, без сумніву, будуть корисними для того, щоби оцінити подальші кроки як на гуманітарному рівні, так і в пошуках шляхів до справедливого та тривалого миру».

«Vatican News»

Папа Франциск: Ввіряю Богородиці народи, що страждають від війни, особливо Україну

У неділю, 4 червня, Папа Франциск очолив опівдні традиційне проказування молитви «Ангел Господній» разом з кількома десятками тисяч паломників і римлян, які зібралися на площі Святого Петра у Ватикані. Уділивши всім присутнім своє Апостольське благословення, Святіший Отець привітав різні групи прочан, скерувавши спочатку думку до Індії, де два дні перед тим зіткнулися два пасажирські та вантажний поїзди, внаслідок чого загинуло майже 300 людей.

«Запевняю в моїх молитвах за численні жертви залізничної аварії, що сталася два дні тому в Індії. Я близький з пораненими та родичами. Нехай же Небесний Отець прийме душі померлих у Своему царстві», – сказав він.

Вітаючи учасників молитви, Папа Франциск виокремив представників Корпусу карабінерів, яким подякував за «щоденну близькість з населенням». Він побажав, аби Virgo Fidelis (Вірна Діва), – саме з таким титулом італійські карабінери вшановують Богородицю як свою Небесну Покровительку, – захищала їх та їхні родини. «Йй, турботливий Матері, ввіряю населення, що страждає від бича війни, особливо дорогу та багатостраждальну Україну», – додав Святіший Отець.

«Vatican News»

У Папській українській колегії в Римі відкрили Зал діалогу

1 червня у Папській українській колегії святого Йосафата відбулося відкриття Залу діалогу на честь владики Василя Лостена, єпископа-емерита Стемфордської єпархії УГКЦ у США. Зустріч була приурочена до 400-річчя мученицької смерті святого Йосафата та 10-річчя Центру міжконфесійного та міжрелігійного діалогу «Лібертас» у Львові, який здійснює різні екуменічні й міжрелігійні ініціативи в Україні та поза її межами, серед яких – програма «Діалог».

Першим заходом, що провели у відновленому залі, стала міжрелігійна конференція «Релігія і діалог», участь у якій взяли о. Луїс Касіано, ректор колегії, рабин Джек Бемпорад, керівник Центру міжрелігійного порозуміння, Дімітріос Керамідас, професор Інституту екуменічних студій Папського університету святого Томи Аквінського «Angelicum», Тарас Дзюбанський, науковий дослідник «Центру Коллінс» від Інституту Актона та директор Центру міжконфесійного та міжрелігійного діалогу «Лібертас», о. Лоран Базанезе, представник Дикастерії з питань міжрелігійного діалогу. Слухачами конференції стали учасники програми «Діалог», колегианти й запрошені гості.

Про виклики міжрелігійного діалогу, пошуки порозуміння та майбутні міжкультурні ініціативи говорили під час відкриття Залу діалогу імені владики Василя Лостена. Саме дружба українського єпископа з єврейським рабином дала поштовх для програми «Діалог», учасники якої поділилися досвідом під час конференції.

«Vatican News»

Третина німців вважає релігійне розмаїття «загрозою»

Релігійна різноманітність, що зростає, лякає третину громадян у Німеччині. За даними «Релігійного монітора 2023» Фонду Бертельсманна, опитування якого було доступно «Вельту», 34% опитаних вважають множинність релігійних вірувань «загрозою». В опитуванні Інституту дослідження громадської думки «Інфас» 29% охарактеризували плюралізацію як «збагачення». Решта не підтримали жодне з цих двох тверджень. Про це пише katholisch.de.

Почуття загрози висловили 38% людей без релігійної приналежності та 34% представників християнських конфесій. Найменше релігійної плюралізації бояться мусульмани, які проживають в Німеччині (20%), найбільше – індуїсти (61%).

Порівняно з Релігійним моніторингом 2013 року, мешканці Німеччини стали менш відкритими до послідовників інших релігій. Тоді 89% усіх респондентів сказали, що треба «бути відкритим до всіх релігій». У новому моніторингу ця позиція впала до 80 відсотків. З твердженням, що «кожна релігія має зерна істини», також погоджується на 13% менше людей – 59%.

Водночас оцінка свободи віросповідання та права змінити чи прийняти віросповідання дуже висока – 93 відсотки. «Таким чином, одним із аспектів є високий рівень згоди з абстрактними принципами свободи переконань, релігійних переконань та практик», – резюмують автори поточного Religion Monitor на чолі з соціологом релігії Ясемін Ель-Менуар. «Суспільний консенсус розчиняється, коли мова йде про ставлення до різних релігійних істин та оцінку актуальності релігії для сучасності».

Згідно з поточним дослідженням, 59 відсотків усіх респондентів вважають, що релігія «більше не вписується в наш час». На думку авторів, це свідчить про «зростаючий розрив між третиною населення, яке не має відношення до релігії, і меншою групою людей, чия життя знаходиться під сильним впливом релігії».

Дослідження показало, що 50 відсотків жителів Німеччини є християнами, майже 35,9 відсотка не належать до жодної релігійної громади. За християнами кількісно йдуть мусульмани з 8,5% і менші групи, такі, як буддисти, індуїсти та євреї (0,3%). Згідно з цим, 44,6 відсотка християн є католиками, 34,7 відсотка – протестантами і 3,7 відсотка – православними в різних групах. Частка п'ятидесятників і членів вільної церкви серед усіх християн становить 2,3 відсотка.

«Духовна велич Львова»

Блаженніший Святослав запрошує єпархії та екзархати УГКЦ здійснити прощу до Патріаршого собору

Цьогоріч минає 10 років від освячення Патріаршого собору Воскресіння Христового в Києві, яке відбулося 18 серпня 2013 року. З цієї нагоди Глава Церкви запрошує кожен єпархії та екзархати УГКЦ в Україні та всьому світі здійснити впродовж року паломництво до Патріаршого собору Воскресіння Христового. Про це Глава УГКЦ заявив у травневому випуску програми «Прямий ефір з Блаженнішим Святославом» на «Живому телебаченні». «Патріарший собор Воскресіння Христового в Києві – це Божий дар для нашої Церкви», – сказав він.

Блаженніший Святослав нагадав, що щороку 18 серпня наша Церква літургійно споминає подію освячення собору, й закликав священників належно звершувати богослужіння, відповідно до чину празника. Також зазначив, що після переходу УГКЦ на новий стиль для нерухомих свят із 1 вересня цього року свято літургійного спомину освячення собору святкуватиметься й далі 18 серпня.

«Сьогодні Патріарший собор справді є тим серцем нашої Церкви, з пульсуванням якого синхронізує своє життя багатомільйонна наша громада в Україні й усьому світі. І ми справді хочемо гарно відсвяткувати це десятиріччя. Відсвяткувати означає належно подякувати Богові, а відтак нашим добродіям, жертводавцям, які подарували нашому народові й Церкві цей батьківський дім», – наголосив Предстоятель.

З цієї нагоди Глава Церкви запрошує кожен єпархії та екзархат в Україні та світі впродовж року здійснити своє паломництво до Патріаршого собору Воскресіння Христового в Києві: «Преосвященні владики! Всечесні отці! Дорогі брати і сестри! Діти нашої Церкви! Патріарший собор на вас чекає! Ми раді будемо вас вітати. Всі ті, які щонеділі дивляться трансляцію з нашого Патріаршого собору, моляться з нами, синхронізують своє духовне життя, під час цього ювілейного року приїдьте і наживо переживіть цю соборну молитву в нашому Патріаршому храмі. Патріарший собор Воскресіння Христового в Києві на всіх вас чекає. Ласкаво просимо!»

Департамент інформації УГКЦ

У Ватикані видали документ про душпастирство і соціальні мережі

«Прямуючи до повноцінної присутності» – документ під такою назвою, присвячений душпастирським роздумам про залучення у цифровий світ, представила 29 травня Дикастерія в справах комунікації. Він заохочує до спільних роздумів про присутність християн у соціальних мережах, які дедалі більше стають частиною щоденного життя людей. Натхнений притчею про милосердного самарянина, документ прагне причинитися до будівництва культури, яка спонукає ставати «люблячим ближнім» також і в цифровій сфері.

Ці душпастирські роздуми запрошують шукати відповідь на різні виклики цифрового світу, яка ґрунтується на вірі. Вони розпочинаються із розпізнавання спонук, які ми отримуємо, роблячи ставку на такі риси як уважність, почуття приналежності, взаємність і солідарність як на колони для творення почуття єдності. Стаючи «ткачами спільності», як зазначається в документі, можемо уявляти нові моделі, що побудовані на довірі, на прозорості та інклюзії, навчаючись бути присутніми, наслідуючи Божий стиль лагідності, співчуття та близькості.

Цифрова революція, підкреслюють упорядники, без сумніву, породила можливості, але й також чимало викликів. Документ вказує на різні пастки, яких потрібно уникати на «цифрових стежках».

В документі зазначається, що християни покликані вносити в соціальні мережі особливий стиль, джерелом якого є Христос, котрий нас полюбив і віддав Себе Самого за нас, разом зі своїми словами, ділами, душею та тілом. Він навчив нас, що істина об'являється у сопричасті, й що сама комунікація впливає із сопричастя, тобто з любові. Таким чином, присутність християн у цифрових медіа повинна би відображувати цей стиль, спілкуючись правдиво й таким чином, щоби з цього народжувалася дружба й будувалася спільнота. Ця присутність також повинна мати ознаки свідчення: присутні не для того, щоби продати якийсь товар чи займатися прозелітизмом, але щоби свідчити. Вони там для того, щоби своїми словами і своїм життям підтвердити те, що зробив хтось інший, – Бог, – створивши спільність, яка єднає нас у Христі.

«Vatican News»

Глава УГКЦ на П'ятдесятницю:

«Духу Святий, вилікуй рану українського народу, яку наносить безбожний ворог»

Ми сьогодні прикликаємо Духа Святого на наш народ, на нашу Церкву у драматичних умовах війни. Упродовж останніх післяпасхальних днів саме тут, у Києві, ми бачили, як із неба на наші голови падав вогонь смерті. А сьогодні прикликаємо вогонь життя Подателя. Ми бачили, як ворог зробив усе для того, щоб нас налякати. А сьогодні відчуваємо Духа Святого, який нас потішає. Про це сказав Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав під час проповіді на Літургії в Патріаршому соборі Воскресіння Христового у свято Зіслання Святого Духа.

«Ми сьогодні просимо: Духу Святий, вилікуй рану українського народу, яку наносить нам безбожний ворог», – додав Предстоятель.

Під час проповіді Глава Церкви розповів, що П'ятдесятниця – це день, якого чекав увесь сотворений Всесвіт після гріхопадіння людини, чекало все людство впродовж Старого Завіту, чекали апостоли перед тим, як розійтися світом, щоб нести добру новину про воскресіння Христове. «І ось цей день настав – п'ятдесятний день після воскресіння Христового, – зазначив проповідник. – Як сьогодні нам розповідає євангеліст Лука, учні Христові разом із Богородицею були зібрані на молитві. І ось це сталося! На них зійшов Дух Святий у вигляді вогняних язиків, сповнивши цією довгоочікуваною силою, яка їх зодягнула з висоти».

Блаженніший Святослав розповів, що про силу Духа Святого ми читаємо ще на початку Священного Писання. Це – сила, яка покликана весь світ до існування; це – сила, яка дає життя кожному з нас; це – сила, завдяки якій ми існуємо.

«Я дихаю, бо мною у своїй предвічній любові дихає сама Пресвята Тройця. Та сила, яка з воскреслого Христа передається людині, її оживляє, її зігриває, її лікує. Та сила, яка об'являє нам нашого Бога як Творця і Спасителя – Бога, який оживляє усе», – зазначив Глава УГКЦ.

У свято Зіслання Святого Духа Блаженніший Святослав наголосив на тому, що Дух Святий є диханням вічної Божої любові, а тому той, хто відчуває на собі це дихання, може стверджувати, що він знає Бога.

Крім цього, Блаженніший Святослав під час проповіді пригадав, що в народі

цей день називають також Зеленими святами. Зелений – колір надії, а коли все оживає, то лице землі обновлюється. За словами проповідника, людина може мати надію лише тоді, коли відчуває, що вічна Божа любов у Дусі Святому спочиває на кожному з нас.

«Ми сьогодні молимося за мудрість нашої влади. Молимося за те, щоб наші дипломати говорили всіма мовами світу, як колись апостоли, щоби промовити до серця світової спільноти нашого часу. Ми нині молимося за зцілення ран усіх тих, хто постраждав від цієї війни. І бачимо, відчуваємо, знаємо, що Дух Свя-

тий приходить, сповнює нас, розширює наші горизонти. Дух Святий робить нас уповні живими християнами», – промовив Блаженніший Святослав у день П'ятдесятниці.

Після Літургії Блаженніший Святослав у Патріаршому соборі очолив Вечірню з коліноприклонними молитвами – особливе богослужіння, яке служиться раз у рік.

Департамент інформації УГКЦ

Глава УГКЦ: Кожен священник повинен уміти успішно здійснювати духовне батьківство для багатостраждального українського народу

З початком війни душпастирська опіка, якої потребують віряни, набула певних особливих ознак. Тому зцілення ран війни для духовенства – це непросто багатогранне завдання, яке полягає в особливій уважності до болю людини. Сьогодні Церква невпинно працює і дбає про необхідне виховання духовенства для того, щоб кожен священник справді був добрим душпастирем в умовах війни. Про особливості медичного капеланства й обов'язкову програму «Душпастирства зцілення ран війни» для священників розповів Глава УГКЦ у травневому випуску

«Прямий ефір з Блаженнішим Святославом» на «Живому телебаченні».

Передовсім Блаженніший Святослав зауважив, що сутність людини, особливо під час війни, є складною та ранимою. І очевидно, що духовно дбати про людину в умовах війни – це бути особливо чутливими до того болю. «Священник мусить навчитися правильно, вправно слухати своїх людей, почути те, що найбільше дошкуляє людині. Зокрема, коли йдеться не лише про її тілесну чи психічну травму, а й про її духовне життя», – акцентував предстоятель.

На жаль, війна продовжується і невпинно наносить людям глибокі рани, які виявляються як психологічні травми чи психічні проблеми. За словами Блаженнішого Святослава, Церква бачить, що сьогодні є цілий комплекс завдань, багато викликів перед духовенством, які необхідно вчитися долати. Тому, щоб кожен священник справді був добрим душпастирем у нинішніх умовах, Церква намагається допомогти їм краще розуміти своїх людей. «Священник повинен розуміти, якої невідкладної психологічної допомоги потребує людина, і посприяти їй, щоб вона ту допомогу отримала. Але війна спричиняє й дуже серйозні духовні травми. І ось тут духовний батько мусить бути компетентний, щоби зрозуміти, які духовні травми, вади чи гріхи дошкуляють людині», – зауважив він.

Глава УГКЦ розповів також про особливості медичного капеланства. «Медичний капелан – це той, хто не так призначений для служіння на парафії, як той, хто насамперед призначений для служіння у сфері охорони здоров'я, – зазначив Блаженніший Святослав. – Тими, для кого він готується послужити, є не тільки хворі, а й медичний персонал, який теж потребує окремої підтримки, уваги, поваги і допомоги».

Сьогодні випрацьовується нова концепція медичного капеланства не лише на рівні законодавчому, а й певної

філософської концепції. До такої дуже специфічної місії, специфічного підготування та диплома Церква готує окремих священників, які будуть покликані винятково до такої служби.

Однак не лише медичний капелан, а й кожен священник має розуміти, що діється в душі звичайного українця в умовах війни. Для цього Церква, зокрема Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я, вже завершує укладання єдиної програми для постійної формації духовенства. «Коли йдеться про всіх наших священників – парафіяльних, військових, медичних чи академічних капеланів, молодіжних душпастирів – ми бачимо, що кожен із них сьогодні має пройти окрему сертифіковану програму душпастирства зцілення ран війни», – наголосив Блаженніший Святослав.

«Усі наші священники будуть мати обов'язок пройти необхідний вишкіл, щоб ефективно, правильно й успішно здійснювати духовне батьківство, зцілення ран війни, яку потребує сьогодні отримати від своєї Церкви наш багатостраждальний український народ», – підсумував Глава УГКЦ у травневому випуску «Прямий ефір з Блаженнішим Святославом».

Департамент інформації УГКЦ

Владика Володимир Ющак — 40 років служіння Богові й українцям, що живуть не на рідній землі

40 років священничого служіння відзначає єпископ Вроцлавсько-Кошалінської єпархії Української Греко-Католицької Церкви та член Постійного Синоду Єпископів. Владика Володимир Ющак – приклад мудрої, національно свідомої людини та душпастиря, який ревно здійснює служіння українцям і Церкві, незважаючи на те, що народився та проживає у Польщі. Відзначаючи річницю священничого свячення, єпископ Вроцлавсько-Кошалінської єпархії закликає українців, які вимушено опинилися за межами Батьківщини, не втрачати своєї ідентичності, не забувати національної та церковної належності.

Напередодні засідання Постійного Синоду Єпископів УГКЦ, що відбувся 23-26 травня у Вроцлаві, та з нагоди річниці священничого рукоположення владика Володимир Ющак розповів про свій шлях святительського служіння, особливості допомоги українським біженцям у Польщі й підготовку до проведення Постійного Синоду.

ПРО ШЛЯХ СВЯТИТЕЛЬСЬКОГО СЛУЖІННЯ ЄПІСКОПА

– Насправді не можу сказати, що шлях мій занадто довгий і складний. Я – монах-василіанин. Після закінчення українського ліцею в Лігніці у 1976 році вирішив вступити до Василіанського чину, з яким познайомився ще під час навчання у початковій школі. І вже 28 травня 1983 року прийняв священниче свячення як монах-василіанин.

Моє перше парафіяльне служіння відбувалося на півночі Польщі, у двох наших греко-католицьких парафіях – Бартошицях та Асунах, до яких згодом додалася ще й третя – в Острому Барді. Парафії були створені для переселенців акції «Вісла».

Загалом я служив там, працював як священник і душпастир, до 1989 року. Тоді отець-протоігумен Василь Медвіт (сьогодні – єпископ-емерит, висушений екзарх Києво-Галицький), запитав мене, чи не хотів би я працювати вихователем для наших василіанських братів-студентів. Я радо погодився, і цей шлях у Варшаві тривав чотири роки. Туди приїжджали студенти з України, Румунії, Словаччини. Тоді у Варшаві було близько 50 монахів. Це були часи, коли Греко-Католицька Церква в Україні

і всіх колишніх комуністичних країнах виходила з підпілля. Опісля недовго знову працював на півночі Польщі, у Венгожеві, звідки 1984 року повернувся до Варшави на наступні п'ять років як настоятель та парох.

Після смерті попереднього єпископа, владика Теодора Майковича, із благословення Синоду Єпископів УГКЦ і потвердження Святішого Отця Івана Павла II, у 1999 році я був призначений єпископом Вроцлавсько-Гданської єпархії Української Греко-Католицької Церкви в Польщі. І от уже 24 роки я – правлячий єпископ Вроцлавсько-Гданської єпархії, переіменованої 2020 року на Вроцлавсько-Кошалінську єпархію УГКЦ.

На Синоді Єпископів УГКЦ 2022 року, що з причини повномасштабного вторгнення росії в Україну відбувався у Перемишлі, обраний членом Постійного Синоду УГКЦ.

ПРО ДУХОВНУ ОПІКУ ТА ДОПОМОГУ ПОТРЕБУЮЧИМ УКРАЇНЦЯМ У ПОЛЬЩІ

Варто зазначити, що наша єпархія була створена для українців греко-католиків, виселених 1947 року з рідних земель, із Закерзоння, на західні та північні землі післявоєнної Польщі. Ці вірні дали основу нашої Церкви в Польщі, зокрема

й нашої єпархії. Отже, так історично склалося, що структура нашої Церкви в Польщі створена для українців, вимушено переселених після закінчення Другої світової війни.

Справа суттєво почала змінюватися після Революції Гідності 2013 року. Тоді з України почала приїжджати до Польщі дещо більша кількість наших вірних. Ми приймали їх передовсім у наших традиційних парафіях, які діяли в більших містах Польщі. Люди з різних куточків України справді потребували нашої душпастирської опіки, адже вже тоді відчували в цьому велику потребу. Вірян було щораз більше, тому 2016 року я почав вводити програму поширення нашої душпастирської мережі на місця й міста, у яких до того зовсім не було наших відправ. Тож почав просити наших владик в Україні, щоби вони відпустили бодай кількох священників зі своїх єпархій, які б могли розпочати душпастирське служіння в нових місцях, оскільки там дуже багато українців.

З 2016 по 2017 рік до нашої єпархії долучилося близько десятка священників, що розпочали служіння у понад 20 нових місцях. І це було переважно в центральній Польщі, де ніколи досі не було наших людей і парафій.

До початку минулого року було вже стабілізовано громади, які ми створили. Насправді, коли я ініціював їхнє створення, багато хто дивився на мене, як на божевільного, адже з новоприбулих ніхто не просив про це. Ми самі їх шукали, дивилися, де є багато людей з України, і висилали до них священників.

Від початку повномасштабної війни, з 24 лютого 2022 року, українців почало прибувати ще більше. Загалом до Польщі приїхало близько трьох мільйонів біженців. Тож для цих людей ми почали створювати нові місця. Тепер майже половина громад єпархії утворені для вимушено переселених осіб, новоприбулих після 2013 чи після лютого 2022 року. Ми завжди готові вміло й ревно виконувати своє душпастирське служіння для кожного, хто цього потребує.

Зараз переселенці не знають, що з ними буде, адже багато хто не вирішив ще своєї долі. Насправді, що довше триває війна, то, на жаль, менш правдоподібно, що українці повернуться на рідну землю. У нових місцях люди адаптуються, стабілізуються, інтегру-

ються та, на жаль, асимілюються. І тому ми намагаємося знайти їх і духовно заопікуватися ними. Це – наша основна душпастирська місія і стратегія у єпархії на сьогодні.

Кожна наша єпархія в Польщі, яких є три, зібрані в Перемисько-Варшавську митрополію, у різний спосіб намагається забезпечити духовний супровід, духовні потреби тих українців, які приїхали до Польщі.

Зараз уже починаємо зауважувати таку тенденцію, що українців стає менше. Багато поїхало в Західну Європу чи за океан. Велика частина повернулася в Україну, бо сумувала за рідним домом. Але коли йдеться про схід України, то ці люди майже не повертаються, адже втратили все і не мають куди повернутися. На жаль, чимало міст знищено і люди втратили рідні домівки.

Варто зауважити, що більшість зі сходу не є вірянами нашої Церкви. Багато продовжують жити тут, як жили і в Україні, а з Церквою пов'язані лише на великі свята. У Вроцлаві, до речі, цього року на Великодні свята в соборі було близько 5-6 тисяч людей. Годі й порахувати. Але це, на жаль, не буденність – це лише на великі свята.

«НЕ ЗАБУВАЙТЕ РІДНОЇ МОВИ, СВОЄЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ І ЦЕРКОВНОЇ НАЛЕЖНОСТІ»: НАСТАНОВИ ЄПІСКОПА БАГАТОСТРАЖДАЛЬНИМ УКРАЇНЦЯМ

Найперше моє побажання – це, однозначно, закінчення війни перемогою України. Щиро бажаю і молюся, щоб це все якнайшвидше завершилося, щоб Україна залишилася у своїх кордонах і кожен українець зміг повернутися до Батьківщини.

Друга важлива річ – сьогодні дуже багато людей перебуває поза Україною, зокрема і в Польщі. Перше моє прохання і водночас очікування – це щоб наш народ не пропадав за кордоном. Розуміємо, що ця еміграція вимушена через війну, але щоб ті, які країну залишають, не забули те, ким вони є, незалежно від того, де опиняться. Не забувайте рідної мови, своєї національної і церковної належності. Обов'язково будьте вдячні за гостинність країнам, які вас підтримують. Але водночас прошу: не втрачайте своєї гідності й ідентичності, інтегруйтесь у нових місцях перебування, але не асимілюйтесь!

Я, наші священники й вірні, народжені в Польщі, виховані тут, але стараємося робити все, щоби зберегти свою ідентичність. Звісно, є перешкоди та виклики, але ми намагаємося їх долати. Бо було би великою втратою для всіх, для України особливо, для української діаспори, коли б ті мільйони людей, чи частина з них, були втрачені через асиміляційні процеси.

Варто пам'ятати, що в Польщі й інших країнах є парафії Української Греко-Католицької Церкви, і ті, хто хоче їх знайти, обов'язково знайдуть. Це неправда, що ті, хто виїхав за кордон, не мають можливості бути собою. Мають! Все залежить від їхньої волі й бажання.

(Не)Здійснена мрія Патріарха: храм Святого Духа

Майже в самому серці Львова є невеликий закуток, добре відомий львів'янам і гостям міста. Львів'яни, без сумніву, знають і люблять мальовничий спуск вулицею Коперніка, з якого відкривається усе середмістя; не-львів'яни найчастіше стикаються з ним через трамвайну зупинку «Головна пошта», через яку лежить шлях до центру. Так чи інакше, маленький закуток у підніжжі Цитаделі впадає у око й запам'ятовується прекрасною бароковою дзвіницею, що так контрастує зі сусіднім будинком; а підійшовши ближче, можна побачити при ній постать о. Маркіяна Шашкевича і затишну галявину серед доволі старих верб, лип і каменів давнього фундаменту, що окреслюють особливий простір миру серед міського гамору.

Дзвіниця без храму, на перший погляд, дивує, – а тоді запрошує довідатися її історію. Можливо, її могли б розповісти львівські старожили – ті, хто пам'ятає вулицю Коперніка до початку II Світової війни – тоді, коли храм тут насправді був. Храм, що був коліскою священства – семінарійна церква Святого Духа.

«Перші згадки про сучасну вулицю Коперніка припадають на XIV століття: це була малозаселена та болотиста місцевість. Із часом на цих землях постали кілька монастирів – між ними і сестер Домініканок, на місці якого наприкінці XVIII століття з ініціативи австрійського цисаря Йосифа II заснували генеральну семінарію католиків Східного обряду», – пише мистецтвознавець Ірина Гах у статті «Втрачена перлина духовності та культури». «Від початків Греко-католицької семінарії до її архітектурного комплексу входила церква Зішестія Святого Духа, яка після касаційних реформ цисаря Йосифа II ще наприкінці XVIII століття була переобладнана за східним обрядом з монастирського костелу сестер Домініканок на церкву. У 1780-1790 роках відомий художник Лука Долинський створив п'ятиярусний іконостас (1840 року оновлений Мартином Яблонським), різьбу до якого виконав Іван Щуровський. Від початку перебудови Святодухівська церква була храмом, яким користувалися і семінаристи, і мешканці міста. Мала вигляд скромного однонавового, з напівкруглою апсидою, храму, накритого двохсхилим дахом. Головний фасад храмової споруди виходив на сучасну вулицю Коперніка, мало виділяючись зовнішньою архітектурою серед забудови колишнього монастиря».

Найяскравішим же зовнішнім елементом храму стала барокова дзвіниця, зведена у 1750-х роках. У 1786 році було створено баштовий годинник, що походить зі Скиту Манявського.

У 1933 році архітектор Володимир Січинський виконав обміри церкви Святого Духа. На прохання ректора Духовної Академії Йосифа Сліпого у 1938 році відомий український

археолог Ярослав Пастернак обстежив крипту під церквою, а напередодні початку Другої світової війни на прохання Йосифа Сліпого академічну каплицю храму в традиціях української іконографії розмалював Петро Холодний.

А відтак барокова дзвіниця залишилася єдиним, що досі нагадує про семінарійний храм: «Під час воєнних дій 14 вересня 1939 року Святодухівська церква була знищена німецькою бомбою (яка, мабуть, призначалася для будівлі Головної пошти як стратегічного об'єкту). Із руїн церкви відомий львівський мистецтвознавець Михайло Драган просто чудом врятував 6 ікон старого іконостасу і передав їх до Національного музею. Тоді ніхто й гадки не мав, що Святодухівської церкви у Львові більше не буде», – пише Ірина Гах. Разом із храмом було втрачено бібліотеку Богословської академії разом із приміщенням Богословського Наукового Товариства. Будинки відновили, проте церква так і залишилася в проекті відбудови, який 1942 року розробив архітектор Євген Нагірний.

«За німецьких часів (1941-1944) робота Академії відновилася», – зазначає мистецтвознавець. «Незважаючи на воєнний час і доволі скрутне матеріальне становище, Йосиф Сліпий, приступивши до своїх обов'язків ректора, у квітні 1942 року оголосив у місцевій газеті конкурс на виготовлення архітектурного проекту відбудови церкви Святого Духа, бо не уявляв собі Богословську академію без цієї сакральної споруди. У конкурсі взяли участь відомі архітектори: Євген Нагірний, Отто Федак, Олександр Пежанський, Степан Гаврилюк та ін. Але відновити будівлю вже не встигли: за такой короткий час під час війни було складно знайти кошти, а у 1944-му Василянський чин і всю Греко-Католицьку Церкву чекали тяжкі часи. Останній великий проект у Львові, задуманий Йосифом Сліпим, залишився на папері».

Коли репресована Церква пішла у підпілля, а митрополит – у заслання, храм Святого Духа залишився лише спомином очевидців та істориків. Дзвіниця вистояла – у 1987 року неї прибудували музейні приміщення і розмістили тут музей альманаху «Русалка Дністровая», наче на згадку про те, що саме в цих стінах свого часу навчалася «Руська Трійця» – о. Маркіян Шашкевич, о. Іван Вагилевич та о. Яків Головацький. Зрештою, у цих стінах було задумано не лише «Русалку Дністрову», а й створено першу проповідь українською мовою, яку 14 жовтня 1836 року Маркіян Шашкевич виголосив зі Святого Юра (водночас із Юліяном Величковським в Успенській церкві та Миколаєм Устияновичем – церкві св. Параскеви). Пізніше на площі за музеєм постав також і пам'ятник о. Маркіянові Шашкевичу. Але в радянський час спомин про ду-

ховну семінарію був похований серед каменів фундаменту вже неіснуючої церкви.

Про можливе відновлення храму Святого Духа заговорили аж у 2000-х роках. На території давнього храму двічі – у 1999 та 2006 роках – вели археологічний нагляд за будівельними роботами, в 2002 році цей об'єкт занесено до Державної програми відтворення пам'яток України, а 23 листопада 2007 року львівський міський голова видав розпорядження «Про проектування та відтворення церкви Святого Духа на вулиці Коперніка, 36 релігійною громадою». 2008 року здійснені перші археологічні дослідження пам'ятки, а в 2011 році дзвіницю церкви і приміщення музею відреставрували. Але простір, що колись був церквою, зостався пустою.

Єдиною згадкою про життя храму тут залишилася крихітна капличка в самій дзвіниці. Малесеньке приміщення на першому поверсі, що входить до структури музею, вміщає тільки незначну кількість людей, тож хоч парафія Святого Духа Львівської архієпархії УГКЦ фактично існувала, вона об'єднувала лише невелику громаду вірних, зазвичай згуртованих довкола священника. Регулярно долучалися до служіння тут семінаристи Львівської духовної семінарії, адміністратори парафії, використовуючи можливості приміщення, провадили богослужбове життя та здійснювали окремі духовні ініціативи. Та з початком пандемії COVID-19 музей, а відтак і каплиця, були зачинені для відвідувачів. На цьому на довгі місяці діяльність парафії припинилася.

І лише після першого за-

травлення про храм Святого Духа, коли у 2021 році до служіння на цій парафії було покликано о. Павла Дроздяка, сотрудника Архикафедраального собору святого Юра і капелана Львівської міської ради. Втім, навіть тоді про повне відродження парафії говорити було рано. Мабуть, львів'яни досі пам'ятають, яким незатишним був той простір ще донедавна: справжні хащі в самому центрі Львова, обгороджені дощаним парканом, що аж ніяк не спонукали поцікавитися ані чудесною спорудою, ані музеєм, чи тим паче храмом у ній.

Та й чи варто було працювати на відродження цієї парафії? У Львові, власне, недостатку в храмах немає – зовсім поруч, вище під Цитаделлю, розмістився храм святого Лазаря, а за кілька хвилин можна легко піднятися на Святоюрську гору; крихітна каплиця – це не храм, і навіть фізично такої кількості звичних богослужінь. А втім, парафія залишилася живою; потрібен був лише поштовх – можливо, дотик Святого Духа – аби знову вдихнути в неї життя.

Це сталося 13 червня 2022 року, коли у Понеділок Святого Духа надворі під стінами дзвіниці відбулася святкова Божественна Літургія. Звершив її адміністратор собору святого Юра о. Роман Кравчик у співслужінні адміністратора парафії Святого Духа о. Павла Дроздяка; до свята простір довкола дзвіниці упорядкували, до святкування долучилося чимало гостей, представників львівської інтелігенції та громадськості, під час зустрічі лунало чимало натхнених слів про значимість цієї події та цього місяця, зокрема, ознайомив усіх з історією місця дирек-

тор Інституту історії Церкви УКУ Олег Турій, – але й тоді ніхто не був певен, чи має парафія Святого Духа майбутнє.

«Сьогодні ми починаємо молитися на цьому святому місці», – сказав у той день о. Павло Дроздяк у передслові. «Ви питаєте мене: «Отче, а коли буде храм?» А я його вже бачу. Найперше це є ви. Ви є храмом Святого Духа. Бо храм – це є люди. Церква – це є люди; це не будівля, а це є люди, які зможуть збудувати цей видимий фізичний храм».

Невеличка парафіяльна спільнота повернулася до стін каплиці. Спершу – на самі лише недільні Літургії, куди приходили «друзі друзів», а зрештою – все більше й більше тих, які в цих стінах об'єдналися довкола Слова. Так за промислом Духа парафія пережила празник Різдва Христового, Великий піст, Велику П'ятницю із виставленням Плащаниці і Христове Воскресіння; і ось тепер знову дожила до храмового празника. Не формально: кожне «традиційне» свято має і люблячі творчі риси адміністратора і парафіян. Мабуть, найяскравіше це проявилось саме в храмовому святі, на яке знову зібралися «друзі друзів» – але вже великою особливою громадою – аби молитися й дякувати за свою парафію.

«Благодать Святого Духа зібрала таких рідних, таких близьких – я не скажу, що це парафія, ні – це родина. Бо парафія – це щось дуже далеке, різне. А тут немає чужих. Родина, яка переживає цей празник Святого Духа в дуже особливий спосіб – надворі, де ми відчуваємо легеньке віяння вітерцю і час до часу на кожного з нас сходить сонце – і воно мені так нагадує ті вогненні язички, які сходили на апостолів, а відтак – на кожного з нас, хто у Тайні Хрищення прийняв благодать Святого Духа», – так промовив о. Павло Дроздяк цьогоріч. Можливо, це і є відповідь на питання, чи варто було боротися за парафію Святого Духа, яка водночас не втратила свого зв'язку зі Святим Юром, зберігши традиційні часів семінарійного життя.

На стіні корпусу географічного факультету Львівського університету, за кілька кроків від простору парафії Святого Духа, розміщено великий барельєф Патріарха Йосифа з його словами: «Моліться працюйте і боріться за збереження християнської душі кожної людини українського роду, за весь український нарід». Зрештою, Патріарх залишився тут, де був батьком і вихователем молодого священства – і з ним залишилася живою його мрія. Бо Дух не посилає мрій нездійснених.

Маленький львівський закуток у підніжжі Цитаделі, серед лип та верб, галаса міста і дзенькоту трамваїв, що підноситься до неба вежею давньої дзвіниці – це Храм Святого Духа, що існує поза часом.

Марія Цюмик,
«Духовна велич Львова»

Про отця Гриця Назара – патріарха молоді

Христова Церква має унікальну природу: заснована самим Богом, але складається з людей – праведних і грішних, більш здібних і менш, вчених і не дуже, високих і малих, худих і... харизматичних. Бог кожного з них кличе в особливий час і спосіб, щоби вони відчитали і сповнили місію, для якої були створені і покликані. І вже від самої людини залежить, наскільки якісно й ефективно вона використовує Богом даний час життя, який, на превеликий жаль або на щастя, є обмеженим.

Сьогодні після Літургії я отримав вістку, що десь над ранком переставився до вічності мій найвірніший і дуже давній друг отець Григорій Назар. Спочатку не міг в це повірити, оскільки ще кілька днів тому, а саме у п'ятницю, 12 травня 2023 року, ми разом з ним служили спільно у Свято-Іванівській лаврі Літургію. Він приїхав з Польщі до України разом зі своїми батьками Катериною та Іваном, а також сестрою Агатою, щоб відвідати родичів у Бережанах і Давидові, адже батьки отця Григорія є переселенцями. На цю подію приїхав спеціально владика Теодор Мартинюк з Тернополя, оскільки ми усі разом вчилися у Люблінській духовній семінарії, а також вірно приятелювали.

Цю поїздку Гриць планував віддавна, оскільки хотів зробити разом з сестрою подарунок своїм батькам, які влітку святкуватимуть 50-літній ювілей подружнього життя а сам він 2 червня 2024 року повинен був святкувати 50-літній ювілей життя. Після Літургії ми зробили спільну знімку на пам'ять, опісля довго розмовляли, згадували та планували за спільною трапезою у монастирі.

Вістка про його смерть стала для мене громом серед ясного неба, адже він не хворів на якісь тяжкі хвороби. Мав як на вік свої проблеми зі здоров'ям, але вони не вщували радикальних змін. Відразу подзвонив до його сестри Агати, яка, не чекаючи мого питання, відразу сказала: «Отче, так є, то правда. Гриця вже немає серед нас». Вчора звечора заснув і не прокинувся. Сьогодні, у одну з неділь після Пасхи, він вперше спожив Святу Тайну Вечерю, якою є Літургія, разом з Тим, хто її встановив.

Щиро зізнаюся, що мені важко є писати по живих слідах, коли ще проводиться медична експертиза і планується похоронний порядок, однак відчуваю у сумлінні потребу написати саме сьогодні кілька слів про мого вірного друга отця Григорія Назара. Нехай він буде публічним словом моєї вдячності батькам за Сина і сестрі за Брата!

Григорія я вперше побачив у 1992 році в Циганку – маленькому селі на півночі Польщі, де знаходиться українська церква і хата священника. Саме сюди кожної неділі з'їжджаються на Літургію люди, які в силу різних обставин опинилися на цих землях. Найбільше з них проживає у сусідньому містечку Стегна. Саме тут прожива-

ють до сих пір батько і мати Григорія.

На той час парохом церкви був монах-студит отець Яків Мадзелян. Саме він запросив на літній табір дітей з України, серед яких був і я. Оскільки на той час я добре володів церковним Уставом і співом, отець Яків призначив мене відповідальним за літургійне життя в часі табору. А Григорій був головним прислужуючим, який виконував функції паламаря. Тоді ми і вперше зустрілися.

Коли у вересні 1994 року я приїхав до Люблінської духовної семінарії, то зустрів там і Григорія. Яка ж то була приємна несподіванка для мене зустріти знайому людину у семінарійних мурах! Його неможливо було переплутати з кимось іншим, оскільки його статура і вдача робили його унікальним та неповторним.

Ми разом пройшли дорогу семінарійної формації та разом весь час йшли пліч-о-пліч у священничому служінні. Коли служіння занесло мене до Італії, то він був дуже частим гостем у Римі. Коли ж повернувся до України, не було такого тижня чи дня, щоби ми не зідзвонилися чи не переписувалися. Він був вірним другом! Таких не здобувається, таких вимолюється, вони є справжнім даром Божим!

Про отця Григорія можна написати цілі книги споминів та його висловів. І, мабуть, якщо Бог дозволить, зроблю це згодом. А нині хочу звернути увагу тим, які його знали або не знали, на найголовнішу рису його служіння, якою він дуже дорожив і нею жив. І, очевидно, це було молодіжне душпастирство!

У Церкві багато людей виконує різні уряди і через те є знайомі громадськості. Гриць – саме так ми його називали у священничому середовищі – був знайомий майже в усій УГКЦ. І не через те, що займав поважні посади, але саме через свою статуру і харизму. Коли хтось казав, що приїхав отець Гриць, то не треба було уточнювати,

про кого йде мова – усі і так знали.

Він дуже любив молодь, а молодь його. Де б не проходили якісь зустрічі молоді, він там був. Згадати хоча б сесію Патріаршого Собору «Молодь у Церкві третього тисячоліття», яка відбувалася у 2007 році в Києві, або Світові Дні Молоді!

Служити молоді – це був дар, що йому дав сам Бог. І він не міг тим даром не ділитися. Він постійно почувався зобов'язаний бути поруч з молоддю у її крокуванні за Христом. Він був справжнім молодіжним патріархом, справжнім татом для кожної молодої людини. І то не з уряду, але з покликання. Він намагався достукатися до кожного, навіть того, на якого б багато священників махнули рукою як втрачений варіант.

Пригадую одну історію з часів, коли він ще був дияконом. Жив у семінарії в Любліні, але кожен вихідні їздив до Перемишля на катехизацію молоді. Так ось, прийшлося йому пояснювати молоді тему передподружньої чистоти і її цінності. Безумовно, це дуже складна для пояснення матерія для молоді, оскільки в такому віці гормони досить часто беруть верх над розумом і волею.

Гриць вирішив у своєму представленні вийти з позитивного. Він спеціально у Любліні купив два торти, щоби вистачило усім учасникам катехизи. Приїхав до Перемишля, приніс ті торти до класу. Почавши урок, поставив їх на вчительський стіл та відкрив. Усі аж слину почали ковтати, дивлячись на їх вигляд і смакуючи їхній запах.

І ось почав Григорій пояснювати молоді, що людська сексуальність є подібною до тих тортів, коли вона сповита любов'ю. Але любов'ю не егоїстичною, але такою, яка дорожить іншою людиною і бажає для неї добра. Однак якщо цю сексуальність використати неправильно, то можна зіпсувати весь смак і вигляд.

У той час один з учнів запитав: «А як це, Отче?» – «А ось так», – відповів Григорій. І тут йому прийшла до голови геніальна ідея: він взяв один з тортів у руку й одним сильним розмахом розмазав той торт собі в обличчя. Щоправда, як сам згадував з усмішкою, не розрахував сили і так себе вдарив у лице тим тортом, що кров з носа пішла. Усі учні кинулися йому відразу допомагати, бо кров довго не можна було спинити. Все це тривало чи не цілих півгодини, а хвилини, які залишилися, молодь разом з Григорієм смакувала другий торт.

Він розповідав, що ця катехиза була найбільш кумедною у його житті, але водночас найбільш ефективною, бо наочно продемонструвала, чим є передподружня чистота у любові і без неї.

Таких і подібних історій було ще дуже багато. Годі їх усіх згадати сьогодні. Треба часу.

Дивовижним є той факт, що Господь покликав Григорія до себе у день Матері, а також у період, коли в Церкві споминається об'явлення Матері Божої у Фатімі. Він мав дуже велику любов і набожність до Матері Божої. Мабуть, тому сьогодні вона прийняла його у свої обійми як Мати усіх, що живуть на землі.

Мати Божа і Мати наша, прийми на свої долоні душу мого вірного друга священника Григорія і передай в руки Твого Сина Ісуса! Нехай він почує з Його уст знаменні слова: «Прийди до Мене, сину! Змагався ти добрим змагом, свій біг звершив, віру зберіг. Тепер прийми вінець праведности!»

Отець Ярослав Гевак: «У свято Вознесіння пам'ятайте, що Господь возноситься на небо, але нас не покидає»

Напередодні великого свята Вознесіння ми знайомимось з отцем Ярославом Геваком – настоятелем храму Вознесіння Господнього, що на Левандівці у Львові. Говоримо з ним про його досвід служіння, становлення парафії та численні спільноти, які функціонують при храмі, запитуємо про символізм Вознесіння у контексті війни та важливість Божої присутності у нашому житті.

– Отче, поділіться, яким був ваш шлях до священства та як почалося ваше служіння на цій парафії?

– Історія мого покликання починається ще з дитинства. До цього особливо спричинилися мої батьки, які були глибоко релігійними людьми. Цю свою релігійність, любов до молитви, потребу часто брати участь у богослужіннях вони передали мені. У 1990 році я поїхав на навчання за кордон: спершу – в Українську папську малу семінарію святого Йосафата у Римі, згодом продовжив навчання у Папському Урбаніанському університеті, де вивчав філософію. Далі був курс у Папському Східному інституті і теологія у Папському Григоріанському університеті. Після повернення в Україну одразу прийняв дияконські свячення. Дияконську практику проходив у храмі святого архистратига Михаїла, де моїм духовником був о. д-р Севастіян Дмитрух – досвідчений священник, від якого я багато почерпнув. Хоч він був ігуменом у монастирі, однак залишався близьким до молоді, умів її чути і відчувати. Я переймав ці вміння від нього.

Священічі свячення отримав з рук Блаженнішого Любомира Гузара. Відтоді вже 22 роки я є священником на Левандівці: перші два з них служив у церкві св. ап. Андрія і свщмч. Йосафата, а вже 20 – у храмі Вознесіння Господнього.

– Яким для вас є служіння у цьому районі?

– Левандівка у часи підпілля була місцем, де знаходилась велика кількість монастирів, тут служило чимало священників, тому й було багато молитви. А простір, у якому є молитва, який наповнений радістю і Божим миром – у ньому людині завжди добре.

Сьогодні у нашому храмі чудова спільнота священників (шестеро отців і диякон), які є добрими співслужителями. Як настоятель, я намагаюся насамперед бути для них другом. Наша парафіяльна спільнота – це люди, які люблять молитву і добре знають дорогу до храму. Як священники, ми відчуваємо, що потрібні громаді, і це дуже підтримує.

– Розкажіть детальніше історію церкви Вознесіння Господнього, у якій ви зараз є настоятелем. Коли почалося будівництво та чому виникла така потреба?

– У нашому районі знаходилась лише одна церква св. ап. Андрія і свщмч. Йосафата, яка завжди була переповнена парафіянами. Отець Олексій Васьків, який був у ній парохом після виходу УГКЦ з підпілля, мріяв про будівництво нового великого храму. Напевно, не тільки люди, але й сам Господь чекав від нас на цей храм. Отець знайшов відповідне місце – досить велику територію у самому центрі мікрорайону, яка ніби очікувала на своє призначення (попри щільну забудову довкола, це місце пустувало).

Будівництво розпочалося у червні 1992 року. Освячення каменю і місця під храм здійснили митрополит Володимир Стернюк і владика Филімон Курчаба. Після освячення, щонеділі й у свята, тут служили

Божественні Літургії у тимчасовій каплиці. Поряд будували храм завдяки праці і пожертвам мешканців Левандівки та інших місцевостей, а також цілих підприємств.

5 червня 2003 року владика Ігор Возняк освятив церкву. Сьогодні це парафіяльний комплекс, в якому, крім головного храму, є каплиця і чотириповерхова будівля. У ній знаходиться катехитична школа і приміщення багатьох спільнот парафії.

Освячення храму відбулося перед празником Вознесіння Господнього і наш храм присвячений саме цьому святу. Сьогодні можемо сказати, що назва церкви відповідає тому, що у ній відбувається і яким духом вона наповнена.

– Чим наповнене ваше парафіяльне життя? Які спільноти діють при храмі?

– Насамперед почну з катехитичної школи ім. Патріарха Йосифа Сліпого, яка діє від заснування парафії. Варто наголосити, що ми завжди мали добрі покликання до катехитичного служіння – чудових катехитів, які віддано і жертвовно, впродовж довгих років, реалізовували своє покликання. Наша школа є дуже чисельною – зараз тут навчається близько 500 учнів, а були роки, коли було й 800. Окрім навчання дітей, у нас відбувається катехизація дорослих та людей із різних груп і середовищ.

Також маємо «Школу сім'ї», у межах якої реалізовується багато проєктів. Зокрема, передподружні науки, курси для вагітних, осередок «Надія» для вагітних у кризових ситуаціях та психологічна порада. Усі ці проєкти проводяться фахово, відповідними спеціалістами.

Окремо варто сказати про волонтерський центр, який був заснований під час Помаранчевої революції, а ще потужніше запрацював у період Революції Гідності. З перших днів війни він став найбільшим волонтерським центром на Левандівці. Звідси виїжджало до 10 бусів щодня з усім необхідним для наших воїнів; а нещодавно наші волонтери сплели ювілейну 2000-ну маскувальну сітку.

При храмі діють парафіяльні спільноти: старша Марійська дружина – об'єднує жінок, які часто збираються на молитви та допомагають у храмі; молодша Марійська дружина; Матері в молитві (14 травня вони відсвяткували своє 20-річчя); Архидіаконство Матері Божої Неустанної Помочі; численна Вівтарна дружина та Братство святого Йосифа.

На парафії маємо спільноту «Горицвіт», яка належить до міжнародного руху «Віра і Світло» й опікується людьми з особливими потребами, зокрема дітьми. Дуже цінуємо діяльність цієї спільноти, бо завдяки таким рухам батьки (які по-різному сприймають неповносправність своєї дитини, часто її соромляться) мають можливість відкриватися і разом переживати (навіть з усмішкою на вустах) свій досвід, а не залишатися на самоті із власним горем.

Біблійний гурток на нашій парафії пройшов цікавий шлях трансформації. Спочатку зустрічі відбувалися у формі читань, але парафіяни просили також і лекційних зустрічей. Тому сьогодні у нас є два біблійні гуртки: духовні зустрічі у формі лекцій (для мене це справжні реколекції, які тривають вже три роки) й окремо біблійні читання для тих людей, що хочуть не тільки щось почути, але й висловити свою

Продовження на стор. 13

(Закінчення, початок на 12 стор.)

думку, взяти участь в обговоренні.

Ще на парафії функціонує центр «Крок вперед», у якому діти займаються танцями, вокалом, мистецтвом, вивченням англійської мови. Також маємо підготовку до школи, в межах якої відбувається катехизація.

Дуже активним є наше молодіжне товариство «Посвіт», яке сьогодні займається харитативною діяльністю, проводить «Веселі канікули» для дітей на парафії, акції до дня Святого Миколая, гаївки.

Насамкінець хочу згадати про наших співців. На парафії маємо старший хор «Вознесіння», молодіжний «Cantores Dei» і молодший хор. Всі вони чудесно супроводжують і прикрашають богослужіння своїм співом. У майбутньому хотіли б організувати хор для зовсім маленьких дітей, багато яких приходять на Літургії.

– **Можливо, у вас є окрема Літургія для дітей?**

– Насправді дітей приводять на різні Літургії. Я щиро дякую нашим парафіянам за те, що вони відповідально ставляться до батьківського обов'язку християнського виховання дітей. Ми намагаємося створити належні умови для участі малечі у Літургії.

– **Нещодавно я бачила повідомлення про роковини загибелі молодого чоловіка, вашого парафіянина. Які зміни принесла війна у життя вашої парафії?**

– Хлопець, про якого ви згадали, був активним парафіянином, членом Вівтарної дружини, а я був його духівником. Він є близьким нашої парафіяльної спільноті і сьогодні ми всі за нього молимося...

У своїх молитвах пам'ятаємо про парафіян, які віддали життя, захищаючи нас у цій загарбницькій, жорстокій війні. З часом біля храму ми встановимо меморіальну дошку з іменами загиблих парафіян. А сьогодні найбільшим їх вшануванням є молитва й підтримка нашого волонтерського центру.

– **Поговоримо детальніше про значення свята Вознесіння для кожного християнина. Які ключові моменти маємо для себе запам'ятати?**

– Важливий момент у святі Вознесіння полягає в тому, що Ісус намагається підтримати своїх учнів, розуміючи, що Його розп'яття було для них глибокою втратою і болем.

Знаковим є епізод з апостолом Томою. Багато хто його засуджує, але він є прикладом тієї людини, яка втратила все: надію, віру, життєві орієнтири, тому йому дуже потрібно побачити Ісуса. Коли Ісус, після воскресіння, знову збирає всіх апостолів разом, вони переосмислюють все те, що було їм сказано перед тим. Цей момент завершується благословенням і посланням апостолів на місії.

Після Воскресіння саме момент відходу Ісуса є дуже знаковим. Бо, з одного боку, Ісус залишає своїх учнів, але з іншого, – тепер Він є з ними всюди у святому таїнстві Євхаристії.

Свято Вознесіння дуже співзвучне з нашою парафією. Тут відчувається момент єднання Ісуса в Євхаристії зі спільнотою. Те саме відбувалося з учнями. Дуже гарно в Євангелії описано момент, коли учні повернулися в Єрусалим «і перебували весь час у храмі, славлячи та хвалячи Бога» (Лк. 24, 36-53). Уже потім, після зіслання Святого Духа, вони вирушили проповідувати Добру Новину. Але саме Вознесіння стає тим кульмінаційним моментом, коли вони всі разом акумулюють те, що Ісус їм передав, відчувають піднесення, чуються готовими до більшого – ділення з іншими своєю зустріччю з Богом.

– **У чому полягає символізм свята Вознесіння у контексті сьогоденних подій? Адже Ісус після смерті возноситься на небо, тим самим показує, що життя продовжується, а нашим справжнім домом є небо.**

– Справді, Вознесіння має глибокий сенс у тому, що Ісус показує нам небо. Він не возноситься в інший, невідомий простір, а повертається до Бога, до свого Отця, до єднання з Яким ми теж прямуємо. Саме тому апостолам так добре бути у храмі, молитися і прославляти Бога. Бо вже тут, на землі, вони є учасниками святого таїнства Євхаристії.

Наші військові, з якими я завжди на контакті, часто просять мене знайти для них храм, щоб вони могли там помолитися. Вони вирушають на свої завдання, а після повернення відчувають потребу у молитві, сповіді. Тільки задумайтесь: молоді хлопці, які кількома годинами раніше виконували надскладні, небезпечні завдання, повертають з передової і хочуть взяти участь у Літургії.

– **Який головний урок маємо винести для себе з цього свята?**

– Уміти довіряти Богові, якого не бачиш. Після Вознесіння апостоли не мають біля себе Ісуса фізично, але Він залишається присутнім у їхніх серцях та житті й продовжує їм допомагати. І сьогодні це відчуває кожна людина, яка знаходить у своєму житті місце для Бога.

– **Уже зовсім скоро ваш храмовий празник. Яким він буде цього року?**

– Ми завжди відзначаємо цей день у молитовний спосіб. Служимо Божественну Літургію, освячуємо воду. Цього року на храмовий празник очікуємо митрополита Ігоря, який очолить Архиєрейську Літургію.

Наші спільноти завжди готують щось відповідно до своєї діяльності: діти малюють малюнки, хори співають, кожен ділиться своєю радістю. Ми святкуємо досить просто, але у цей день всі приносять до храму якийсь свій дар.

– **Що для вас означає бути настоятелем такої великої парафії?**

– Це і відповідальність, і велика радість. Але разом з тим – особливий досвід спостерігати, як Господь дбає про свій народ. Я постійно бачу, який Він добрий. У священничому служінні споглядаю, як дивовижно Господь дбає про людей, які на Нього покладаються.

– **Насамкінець, щоб ви побажали у свято Вознесіння всім українцям загалом та своїм парафіянам зокрема?**

– Найперше пам'ятайте, що Господь є з нами. Він возноситься на небо, але продовжує бути з кожним із нас. Тож щомиті, радісній чи сумній, не забуваймо, що Господь поруч!

Підготувала Наталія БЕЛЬЗЕЦЬКА

Архієпископ Галлагер: всі мають зробити все можливе для завершення війни

На сторінках італійського часопису «La Stampa» побачило світ інтерв'ю з архієпископом Полем Річардом Галлагером, секретарем у справах стосунків Святого Престолу з державами і міжнародними організаціями. Під час розмови йшлося про різні виклики в міжнародній політиці та ватиканське бачення. Півгодинне інтерв'ю розпочалося із запитань, що стосуються російської військової агресії проти України.

Журналістка в першу чергу звернула увагу на те, що Ватикан підтримує право України на самозахист і територіальну цілісність, що є головною передумовою з боку Зеленського для початку переговорів, у той час як російська сторона пов'язує припинення вогню і переговори з визнанням анексії територій. «Чи Ви бачите вихід з цього?» – запитала вона, на що очільник ватиканського відомства, відповідального за зовнішні стосунки, відповів: «Так, але це складна річ». Він зазначив, що дипломатичний процес Святого Престолу трохи схожий до зусиль жонглера, який старається не допустити падіння м'яча на землю. «Ми повинні підтримувати живою ідею мирного процесу. Ми визнаємо труднощі, ми розуміємо страждання українського народу та позицію його лідерів. Але при цьому, як давніше сказав сам Зеленський, «ця війна завершиться за столом переговорів». Тому у всьому, що ми можемо зробити, наші зусилля спрямовані на те, щоби якомога швидше сісти за стіл переговорів», – сказав він.

У цьому контексті журналістка зазначила, що традицією Ватикану є тримати завжди відчинені двері для діалогу з обома сторонами, а Папа Франциск говорив, що хоче відвідати і Київ, і Москву. «Президент Зеленський запросив його, але немає ніякого запрошення від Путіна. Чи це буде проблемою?» – запитувала вона. «Я не знаю, яке рішення прийняв Святіший Отець і чи має намір відвідати лише одну зі столиць», – сказав секретар Святого Престолу в справах стосунків з державами і міжнародними організаціями. На його думку, «це питання досі відкрите». «Побачимо. Якщо йому здається правильним поїхати в Україну, добре. Якщо не буде можливості поїхати в Москву, то мусимо з цим погодитися», – додав він.

На прохання детальніше пояснити, в чому полягає нещодавно оголошена місія кардинала Дзуппі, архієпископ Галлагер сказав: «Я хочу використати цю нагоду, щоби підтвердити, що Папа Франциск про справу миру в Україні думає від самого початку, від 24 лютого 2022 року, постійно розглядаючи різні ідеї та пропозиції, що могли би сприяти до полегшення напруження та започаткувати стежки до справедливого миру». А щодо місії кардинала Дзуппі, то ще вивчаються способи та час її здійснення. «Водночас, ми надіємося та молимося за цю дуже делікатну місію, знаючи, що також час і швидкість є дуже важливими».

Під час інтерв'ю було звернено увагу на проблемність стосунків Ірану та Китаю з Росією. Журналістка зазначила, що Іран надає Росії зброю, обидві країни є великими порушниками прав людини, однак Китай хоче виступати посередником між Україною та Росією. «Що Ви думаєте про ці стосунки?» – запитала вона, на що секретар Святого Престолу в справах стосунків з державами і міжнародними організаціями зазначив, що позиція Святого Престолу полягає в тому, що кожен суб'єкт, кожна країна повинні зробити все можливе, щоби покласти край цій війні. «Ми заохочуємо всіх це робити. Тож якщо Китай може зробити свій внесок, якщо він має канали доступу до Москви, але також і до Києва, то ми можемо тільки радіти цим», – сказав архієпископ Галлагер, а щодо Ірану зазначив: «Ми завжди казали, що Іран у своїх стосунках з міжнародною спільнотою повинен діяти відповідально». «Очевидно, – зазначив очільник ватиканської дипломатії, – ми б хотіли бачити, як вони роблять позитивний внесок у цю ситуацію. Це, можливо, означає, що вони повинні переглянути та змінити свою політику. Й у наших стосунках з ними їх до цього спонукатимемо. Ми маємо повноцінні дипломатичні стосунки з Іраном. Християни не позбавлені викликів в Ірані, тому ми й надалі працюємо з їхньою владою, щоби покращити умови життя католиків у Ірані. Іноді щось вдається, іншого разу менше, але ми працюємо з іранською владою», – сказав архієпископ Галлагер.

«Прошу бути свідками правди про Україну у світі», – владика Володимир в Айнзідельні під час прощі за мир в Україні

«Христос є Правдою. Єдність з Отцем давала силу Ісусові йти далі. У цій єдності Він зміг перейти хресну дорогу. В єдності з Отцем Ісус служив людям. Сьогодні, в час війни, для українського народу є два ключові слова: єдність і правда. Таємниця того, що Україна в цій війні стоїть, криється у нашій внутрішній єдності, а також в єдності зі світовою спільнотою» – про це сказав єпископ-помічник Львівської архієпархії владика Володимир у проповіді під час Божественної Літургії з нагоди паломництва за мир в Україні до Марійського відпустового центру Айнзідельні (Швейцарія) у неділю 21 травня.

Архиерею співслужили єпископ-помічник Сокальсько-Жовківської єпархії УГКЦ владика Петро та запрошене духовенство. Прощу організувала міжнародна католицька благодійна організація «Kirche in Not» («Церква в потребі»)

У проповіді владика Володимир подякував світовій спільноті за солідарність і підтримку України, а також в контексті уривку Євангелія від Івана (Ів. 17, 1-11) закликав європейську спільноту плекати єдність і свідчити правду про Україну у світі.

Коментуючи уривок недільного Євангелія від Івана, проповідник зауважив, що євангеліст Іван має багато чого нам сказати, позаяк він пройшов з Учителем хресну дорогу, на якій витривав до кінця. Ба більше, під хрестом отримав Марію за матір і навпаки – став її сином. Саме Іван, за його словами, показує приклад молитви до Отця.

«Правда... Що означає правда? Як би ми не представляли правду, вона є одна. Правда завжди вийде на світло. Це усвідомлення сьогодні є дуже важливим для українського народу. Заохочую нас бути свідками правди у світі», – сказав єпископ-помічник.

Також проповідник згадав про апостола Юду, якого бракувало в колі учнів після воскресіння, хоч він свого часу був покликаний до школи учнівства і наслідування Христа. «Юда зрадив Ісуса. Це була головна причина, чому його бракувало. Він зробив вибір відділитися від спільноти. Причина полягала в тому, що він відійшов на дистанцію від Бога. В такий спосіб апостол втратив довіру, зробив свій вибір. Він мав вільну волю, яка є подарунком Божої любові, яку Господь назад не забирала», – зазначив він.

Окремо владика Володимир подякував міжнародній католицькій благодійній організації «Kirche in Not» («Церква в потребі»), що організувала паломництво за мир в Україні, а також за запрошення та багатолітню підтримку нашої Церкви в Україні, починаючи з 90-х років. «Дякую за солідарність і підтримку нашої Церкви та України. Дякую, що допомагаєте нам зцілювати рани війни. Почуття вдячності несуть до престолу на Пресвяту Євхаристію», – сказав владика Володимир.

По цьому учасники паломництва взяли участь у панельній дискусії на тему: «15 місяців війни в Україні: наслідки для Європи, Швейцарії та Церкви».

Пресслужба Львівської архієпархії

Архієпископ Каваллі: «Меджугор'є – це місце молитви, але об'явлення потрібно ще досліджувати»

«Той, хто хоче молитися та змінити своє життя, знайде в Меджугор'ї місце глибокої благодаті», – наголошує архієпископ Альдо Каваллі. Ієрарх є спеціальним папським посланником у цьому боснійському місті, визнаному багатьма людьми місцем постійних явлень Пресвятої Богородиці. Він нагадує, що Церква не висловлюється з цього приводу, доки не буде впевнена в питанні відповідно до загальних і найбільш вірогідних критеріїв.

Щодо самого Меджугор'я, то ієрарх наголошує, що ті, хто приїжджає до цього боснійського міста з туристичною метою, не знаходять там нічого, але ті, що прагнуть духовного досвіду, отримують глибокі дари благодаті. Він також зазначає, що 42 роки тому у цьому місці нічого не було, а тепер тут відбуваються вартісні речі. Йдеться про рішення змінити життя, розвиток покликаних до релігійних чинів, священства чи шлюбу, а також про можливі фізичні зцілення.

Цінним елементом, за словами папського посланника, є простота релігійних заходів, які відбуваються в Меджугор'ї. Часто йдеться про звичайні Меси, сповіді, традиційні форми молитви. Наприклад, організований там Міжнародний молодіжний фестиваль «Младіфест» пропонує не якісь незвичайні дієства, а служіння Святими Тайнами, адорацію, вервицю та Хресну дорогу – водночас це перетворюється на «унікальні реколекції для молоді світового масштабу».

Архієпископ також відзначає адекватність самих візіонерів, з якими часто має зустрічі та розмови. Найчастіше темою зустрічей є звичайні, буденні справи, а не одкровення. Така нормальність має для нього дуже велике значення.

Архієпископ Каваллі є папським візитатором у Меджугор'ї від 2021 року. Він замінив архієпископа Генріка Хозера. Хоча боснійське місто офіційно не визнане санктуарієм, але Папа Франциск зняв заборону на організацію туди паломництва у 2019 році. Свого часу Папа Венедикт XVI створив комісію, яка мала дослідити об'явлення в цьому боснійському місті і завершувала роботу вже по його відставці, однак Ватикан досі не прийняв якогось рішення.

Додатково

Попри те, що Меджугор'є користується великою популярністю у мирян і духовенства, в тому числі й в Україні, самі об'явлення та послання поміж католиками сприймаються не завжди однозначно. Діапазон ставлення до них доволі великий: від повної довіри до категорично неприйняття. Зокрема, противники явлень вважають, що феномен та послання Меджугор'я є доволі сумнівними, двозначними та покликани знівелювати послання Діви Марії у Фатімі. Також вони мають зауваження до візіонерів: на їхню думку, різниця з візіонерами у Фатімі чи Люрді щодо плодів їхнього особистого життя доволі відчутна.

Зі свого боку прихильники явлень кажуть, що не бачать суперечності між цими посланнями. Водночас їхнім головним аргументом, як правило, є посилання на духовний та містичний вплив, який переживають паломники при відвідуванні Меджугор'я. При цьому багато хто з вірних Католицької Церкви чекає на вердикт Ватикану, але найбільш обережні висловлюють сумніви щодо компетентності будь-якого рішення комісії, підзвітної Папі Франциску, який, на їхню думку, не лише не протистоїть руйнівним процесам у Церкві, але інколи їх навпаки сприяє.

«Духовна велич Львова»

Щоби Бог завершив війну: вірні Львівської архієпархії УГКЦ щовівторка постять за мир в Україні

Вівторок у Львівській архієпархії УГКЦ – день усильного посту за перемогу України та завершення війни. Таке рішення прийняв Синод єпископів УГКЦ, а після повномасштабного вторгнення росії в лютому 2022 року Церква постійно закликає вірних жертвувати день посту й молитви за мир.

У Львівській архієпархії про заклик до посту щовівторка не втомлюється пригадувати Митрополит Львівський УГКЦ Ігор. Про цей заклик він повторює вірним як під час богослужень, так і в приватних зустрічах. Митрополит Ігор розповів «Духовній величі Львова», що ініціатива не занепадає – на його заклик відгукується чимало молільників. «Ми маємо таку цілу групу, яка називається «Радість», насдесь є більше як 40 осіб різного віку. Я їм пишу, кожного разу пригадую, за що ми постимо, кілька слів. Заохочую – хто може – на воді; але всім не виходить: хтось, може, і чаю чи кави вип'є», – зазначив владика Ігор.

За рішенням Синоду єпископів УГКЦ, кожна із єпархій Церкви має окремий молитовний день: тиждень розділили таким чином, щоб марафон посту і молитви не переривався, передаючись із єпархії до єпархії. Учасники ініціативи у Львівській архієпархії присвячують постові вівторок, дотримуючись його протягом доби – зокрема, піст може тривати з вечора понеділка до вечора вівторка.

З повномасштабним вторгненням росії в Україну намірення посту скероване на завершення війни. За це, підкреслив митрополит, він закликає молитися по-особливому: «Прошу їх, щоби просили Господа, щоб Він завершив війну. Він найкраще знає, як. Людям трудно буде її завершити, а Бог – через людей, очевидно – завершить».

«Духовна велич Львова»

Якою має бути особиста та родинна молитва

Духовне життя християнина, як говорить нам Конституція II Ватиканського Собору про Святу Літургію, не обмежується лише участю в літургійних богослужіннях Церкви, хоча вони, без сумніву, є надзвичайно важливими. Навпаки, згідно Євангелієм і вченням Церкви, християнин зобов'язаний молитися також і вдома. Зачинятися в своєму будиночку чи в кімнаті і відкриватися перед Отцем, який бачить таємниці нашого серця і воздає за цю молитву щирі – явним. Для цього необхідно дотримуватися певних принципів, які Церква готує для своїх вірних.

Особиста молитва не повинна дуже відрізнятись від молитви церковної. Навпаки, вона має узгоджуватись з літургійними колами, якими живе Церква, і її ритмами. Особиста молитва не може бути страшною, коли ми святкуємо Воскресіння, чи навпаки – воскресною, коли ми є в періоді Великого посту. Тобто християнин має орієнтуватися на те, як моляться в Церкві, і відтак свою молитву на це взорувати.

Молитва християнина має узгоджуватись також із Літургією. Якщо знаємо літургійні молитви, то й наші особисті молитви мали би виростати з них. Вони мали би нас заохочувати приходити до храму і брати участь у літургійних богослужіннях. Також вони повинні нас вести впродовж життя, так само, як ведуть літургійні молитви.

Є певні усталені молитовні структури, яких необхідно вчитися, щоби в особистій молитві могли впізнавати молитву Церкви. Наприклад, до молитви «Отче наш» додається молитва «Пресвятая Тройце», а до молитви «Пресвятая Тройце» – «Святий Боже, святий Кріпкий, святий Безсмертний, помилуй нас». І таке так зване «начало обичне» ми можемо додавати в особисті молитви, щоб вони були схожими до церковних. Чи завершення нашої молитви можемо взорувати на церковне – «Достойно є воістину...» або «Чеснішу від херувимів...», яка є дуже гарним Богородичним завершенням більшості богослужінь добового кола.

Є відомі псалми, які часто використовують у церковному богослуженні. Це, зокрема, 50 псалом («Помилуй мене, Боже») чи 90 псалом («Хто живе під опікою Всевишнього»), чи 22 псалом («Господь – мій пастир»), який може стати добрим провідником щоденної молитви.

Дуже важливо організувати свої домашні місця молитви подібно до церковних: молитися перед іконою, перед запаленою свічкою, там, де прибрано, немає гамору та активності, які є зазвичай у наших домах.

Відтак, коли ми зіставлятимемо своє особисте, родинне молитовне життя з молитвою Церкви, воно буде гармонійним молитовним життям, у якому зможемо віднаходити своє покликання як християни.

*Підготувала Наталія Павлишин,
«Дивенсвіт»*

Чи все ще надихає католиків вчення Івана Павла II?

«Церква в Польщі повинна перестати ностальгувати за Іваном Павлом II і по-справжньому пізнати його вчення: заглиблюватися в його думку, а потім застосовувати її в реаліях XXI століття» – на цьому наголосив у інтерв'ю КАІ Джордж Вайгель – американський інтелектуал та біограф Івана Павла II. 18 травня виповнилося 103 роки від дня народження Кароля Войтили. Безперечно, що думки Джорджа Вайгеля стосуються також України.

– Ще за життя Івана Павла II ви висловили переконання, що його вчення стане натхненням для Церкви в наступні десятиліття. Чи відчуваєте ви те саме сьогодні, через 18 років після смерті Папи Войтили?

– Активні, динамічні частини Вселенської Церкви – будь-де у світі – це ті, які прийняли вчення Другого Ватиканського Собору в авторитетному тлумаченні Івана Павла II. Особливо це стосується його наголосу на новій евангелізації, тобто Церкві, в якій кожен є і учнем, і місіонером, і згідно з якою, всюди є місіонерська територія (про це говорить енцикліка «Redemptoris Missio»). Цей факт, безперечно, свідчить про актуальну важливість науки Івана Павла II.

Водночас слід сказати, що у світі є сектори Церкви (одразу спадає на думку Німеччина), які відкинули авторитетне тлумачення Собору Іваном Павлом II, особливо в енцикліці «Veritatis splendor». Але евангельська безплідність Церкви в цих частинах світу є ще одним доказом непохитної важливості Івана Павла II, хоч і в негативному сенсі.

Тут я хотів би відзначити ще один момент. Я вже десятиліття повторюю, що Церква в Польщі повинна перестати ностальгувати за Іваном Павлом II та по-справжньому пізнати його вчення: навчитися входити в його думку, а потім застосовувати її в реаліях XXI століття. Тобто польський католицизм має радше дивитися очима Івана Павла II на сучасність і майбутнє, а не дивитися через плече на свого улюбленого, святого дідуся.

– Які сфери вчення Кароля Войтили ви вважаєте особливо важливими для розвитку в сучасній Церкві? Чи це теологія тіла, про яку ви багато років тому сказали, що це своєрідна бомба уповільненої дії, сила якої розкриється лише через деякий час?

– Теологія тіла мала величезний вплив на Церкву в Сполучених Штатах, але мені справді цікаво, чи її прийняли в Польщі. Чи теологія тіла формує катехизацію в Польщі? Чи впливає це на програми підготовки до шлюбу? Чи вона проповідується? Моє глибоке враження: ні. Це трагедія, тому що богослів'я тіла є найпотужнішою відповіддю на сексуальну революцію, яку Церква будь-коли пропонувала.

Також сьогодні дуже важливим є соціальне вчення Івана Павла II, особливо те, що міститься в енцикліці «Centesimus annus». Вона залишається актуальною перед обличчям викликів вільному суспільству, якими є як старі, так і нові форми авторитаризму.

У цій соціальній доктрині Церква не є «одержавленою» (тобто в завіті з державою), Церква не є «партійною» (тобто в союзі з певною політичною партією) і не є «приватною» (тобто вилученою з громадського життя). Церква у баченні Івана Павла II – це скоріше публічна Церква, яка допомагає створювати культуру, яка формує політику та економіку, навчаючи та живучи згідно з основними істинами, щоб політична та економічна свобода призводили до розквіту особистості та соціальної солідарності. Чи цю соціальну доктрину добре розуміють у Польщі? У будь-якому випадку це, безперечно, важливе корегування багатьох тенденцій, присутніх у суспільному житті сучасного Заходу.

– А вже запитував про богослов'я тіла, але хотів би повернутися до вчення Івана Павла II про сім'ю. Як ви ставитесь до думки, що понтифікат Франциска не цілком сумісний із посланням Папи Войтили в цій сфері?

– Я думаю, що в «Amoris Laetitia» Папа Франциск намагався дати досить вразливе пастирське застосування моральному вченню Івана Павла II, вираженому в повчанні «Familiaris Consortio» та енцикліках «Veritatis Splendor» і «Evangelium Vitae» (які, своєю чергою, були продовженням вчення соборової душпастирської конституції «Gaudium et spes»). На жаль, в «Amoris Laetitia» були неясності, які спонукали єпископів і богословів запропонувати підходи до людської сексуальності та сімейного життя, що несумісні з усталеним вченням Церкви.

– А що Вам особисто дало знайомство з постаттю та вченням Кароля Войтили?
– Це дало мені досвід пізнання та любові до великої душі; це дало мені розуміння Христокентричної природи Церкви; і дало мені бачення католицького майбутнього, яке я намагався проповідувати та просувати по всьому світу протягом останніх двох десятиліть.

– Як постать Івана Павла II буде представлена в підручниках історії, скажімо, через 50 років?

– Це, звичайно, залежатиме від того, хто напише ці книги. Однак чесна розповідь про особу, вчення та досягнення Івана Павла II дозволить вважати його найважливішим Папою другої половини другого тисячоліття.

Довідка:
Джордж Вайгель (нар. 1951) – католицький теолог і один з провідних американських інтелектуалів та коментаторів. Заслужений старший науковий співробітник Центру етики та публічної політики (Вашингтон), де очолює кафедру католицьких студій Вільяма Саймона. Він є автором всесвітньо перекладеної біографії Івана Павла II «Свідок надії» (бестселер «New York Times», 1999) та її продовження «Кінець і початок» (2010).

*Розмовляв Томаш Кроляк
«Духовна велич Львова»*

Меч святого Михаїла – сім храмів Європи, з'єднані прямою лінією

В містичний спосіб уявна географічна лінія з'єднує сім монастирів від Ірландії до Ізраїлю. Чи це просто збіг обставин? Ці сім святилищ розташовані дуже далеко одне від одного, та водночас вони ідеально вирівняні. Згідно з легендою, лінія, яку утворюють сім монастирських храмів Європи, символізує удар, яким святий архангел Михаїл відправив диявола в пекло.

Хто би що не казав, але залишається неймовірним те, наскільки добре ці храми географічно вирівняні. Більше того, вражають деталі вирівнювання: три найважливіші місця – Мон-Сен-Мішель у Франції (Гора святого Михаїла), Сакра ді Сан-Мікеле (Святилище святого Михаїла) у Валь-ді-Суза і святилище Монте-Сант-Анджело (Гора святого Ангела) в Гаргано – знаходяться на однаковій відстані одне від одного.

Дехто каже, що в такий спосіб святий архангел нагадує вірним, що від них очікується прямий шлях праведності, і що для того, щоб залишитись на ньому, необхідно бути не лише Церквою подорожуючою, але й воюючою – звісно, з ворогом людського роду, який подекуди вміє добре маскуватися, а інколи скидає з себе маску.

Якщо ви досі не здивовані, то знайте, що священна лінія також ідеально вирівняна з заходом Сонця в день літнього сонцестояння Північної півкулі.

Skellig Michael, Ireland

Лінія починається в Ірландії, на безлюдному острові, де архангел Михаїл з'явився святому Патрику, щоб допомогти йому визволити цю країну від диявола. Тут стоїть перший монастир цієї лінії – монастир Скелліг Майкл, Михайлово скеля. Сьогодні острів, можливо, найбільш візантійський як місце дії «Останніх джедаїв» – завершального фільму із серії «Зоряних війн». Саме в такому відлюдному місці жили монахи, починаючи з VI століття.

Saint Michael's Mount, Cornwall, United Kingdom

Потім лінія прямує на південь і зупиняється в Англії на Горі святого Михаїла – корнуольському острові, який під час відпливу з'єднується з материком. Завдяки до того, як там оселились монахи, острів був місцем паломництва через часті явлення святого Михаїла. Розповідали про архангела Михаїла, який спрямовував моряків у безпечне місце. Також це місце було оплотом оборони від антикатолицьких сил Олівера Кромвеля.

Le Mont-Saint-Michel, Normandy, France

Далі священна лінія йде до Франції, на інший знаменитий острів, на Мон-Сен-Мішель (Гора святого Михаїла). У 709 році архангел явився святому Оберу, закликаючи його побудувати церкву в скелі. Роботи почалися негайно, але повністю бенедиктинське абатство було зведено лише в 900-му році. Краса цього заповідника та затоки, в якій він розташований біля узбережжя Нормандії, робить його другим після Парижа найбільш відвідуваним місцем у Франції. Від 1979 року він є об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Галли вважали це місце містичним.

Sacra di San Michele, Turin, Italy

Приблизно за 1000 кілометрів, у Валь-ді-Суза, постає четверте святилище: Сакра-ді-Сан-Мікеле. Будівництво абатства почалося приблизно в 1000 році, і протягом століть до початкової будівлі додавалися нові споруди.

Saint Michael's Cave, Monte Sant'Angelo, Italy

Пройшовши ще тисячу кілометрів по прямій, ви досягаєте Апулії, де священним місцем стала недоступна печера – Santuario di San Michele Arcangelo (Санктуарій святого Михаїла Архангела). Його історія сягає корінням у 490 рік, коли святий Михаїл явився святому Лоренцо Майорано. Це одне з найсвятіших місць в Італії та в усьому християнському світі, розташоване на східному узбережжі Італії, неподалік храму Падре Пію в Сан-Джованні Ротондо. Його відвідала незліченна кількість пап і святих: св. Франциск Ассізький, св. Бернард Кларвоський, свята Бріджіта Шведська, принаймні 7 пап, у тому числі папа Іван Павло II і папа Венедикт XVI. Святий Франциск Ассізький вважав його настільки святым, що навіть не заходив туди. Кажуть, що це єдина культова споруда Католицької Церкви, яка не була освячена людиною, оскільки, згідно з об'явленням єпископу, її освятив сам архангел Михаїл. Свого часу церква отримала назву «Небесна базиліка».

Panormitis Monastery, Simi, Greece

З Італії сліди архангела ведуть до святилища, яке знаходиться в Греції, на острові Сімі. У цьому монастирі зберігається чудотворна ікона святого Михаїла.

Закінчується священна лінія в Ізраїлі, в монастирі на горі Кармель у Хайфі. Це місце шанували з давніх-давен, а будівництво його як християнської святині датується XII століттям. Святиня зведена на місці, де пророк Ілля знищив жерців Ваала та Астарті, і згодом хрестоносці звели там каплицю.

«Духовна велич Львова»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 4266

головний редактор:
о. Богдан ЛУКОВСЬКИЙ,
літературний редактор
Святослав СМУК,
більше редактор і технічний редактор
Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилайте
на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
e-mail: meta.ugcc@gmail.com
http://www.meta-ugcc-lviv.com

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.
Рекламні оголошення приймаються вичитаними і відредагованими рекламодавцем.
Матеріали не рецензуються і не повертаються. Редакція може не поділяти думку автора.
Друк: ПрАТ «Видавничий Дім «Високий Замок»
Тираж: 5000 примірників, Замовл. № _____

Вітаємо

ювілярів!

Редакція «Мети» широким серцем вітає усіх священнослужителів Львівської архієпархії, хто у червні святкує свої іменини та уродини, а також, хто у червні отримав ієрейські і дияконські свячення. Мішного здоров'я і щедрого усім Божого благословення, наснаги і ревності у праці в Господньому винограднику!

У Львівській архієпархії відбулася інтелектуальна гра «Що? Де? Коли?»

20 травня в приміщенні Львівської духовної семінарії Святого Духа відбувся єпархіальний тур всецерковної інтелектуальної гри «Що? Де? Коли?», участь в якому взяли діти та молодь з катехитичних шкіл. Зокрема, у грі брали участь команди з 12 деканатів: Галицького, Залізничного, Франківського, Краковецького, Поморянського, Пустомитівського, Новояворівського, Золочівського, Янівського, Сихівського, Сокольницького та Винниківського. Діти були дуже добре підготовлені, у чому велика заслуга катехитів та священників окремих парафій, які підтримали ідею проведення конкурсу й активно допомагали в його організації та проведенні.

На початку заходу всі разом молилися молебень до Пресвятої Богородиці. Опісля учасники гри розділилися відповідно до вікової категорії і зайняли свої місця у семінарійних аудиторіях. Гра проходила жваво і всі з нетерпінням очікували на результати від журі.

Велике спасибі всім учасникам конкурсу – дітям, катехитам та вболівальникам. Вибрати найкращих було дуже складно, адже три місяці наполегливої підготовки окреслили вагомий результат. Окрім переможних місць і радості від участі в грі діти, отримали найцінніше – знання про Божественну Літургію, храм та зміст Катехизму молоді «Ми йдемо з Христом»

Переможцями єпархіального рівня стали команда «Офірки» з Краковецького деканату у віковій категорії 14-17 років та команда «Позитивчики» Поморянського деканату.

Пресслужба Львівської Архієпархії УГКЦ